

RAPPORTAGE

PLASTIC PACT NL MEER MET MINDER PLASTIC MONITORING 2020

Resultaten 2020

**MEER MET
MINDER
PLASTIC**

63719 | 8 maart 2022

Berenschot

 ARCADIS

RAPPORTAGE

PLASTIC PACT NL MEER MET MINDER PLASTIC MONITORING 2020

Resultaten 2020

**MEER MET
MINDER
PLASTIC**

Joost Krebbekx
Wouter Verbeek
Cindy Goorts
Renée Beelen
Suzanna van Baardewijk
Michael Wessels

8 maart 2022

MANAGEMENT- SAMENVATTING

Vanwege de veelzijdige eigenschappen van kunststoffen is de wereldwijde toepassing ervan in de afgelopen vijftig jaar vertwintigvoudigd. Zo bevat plastic veel eigenschappen waardoor het geschikt is om producten in te verpakken. Het gebruik van plastic heeft echter ook een keerzijde. Het gebruik van primaire (vaak fossiele) grondstoffen en energie oefenen namelijk druk uit op het milieu. De ambitie is daarom om het gebruik van plastic verpakkingen en eenmalige plastic producten te verminderen door middel van vervanging door andere duurzamere materialen (indien mogelijk) en efficiënte toepassing. Het is de kunst, en dat is zeker complex, dit veelzijdige materiaal zo vaak en hoogwaardig mogelijk te hergebruiken. Vanuit de ambitie om versneld de milieudruk van kunststoffen te verminderen en circulariteit te bevorderen, hebben de overheid, koplopende bedrijven en andere organisaties in 2019 de handen ineengeslagen in het Plastic Pact NL. Daarin staan concrete doelstellingen benoemd voor 2025. In het Plastic Pact NL is afgesproken door de deelnemers om informatie te delen die benodigd is om jaarlijks de voortgang van de realisatie van de doelstellingen te kunnen meten.

Voor u ligt de monitoringsrapportage over het jaar 2020 van het Plastic Pact NL, waarin we die voortgang van de realisatie van de doelstellingen weergeven. Daarbij valt allereerst op dat het responsepercentage met 88% hetzelfde is als vorig jaar. Op basis van de ontvangen data is het mogelijk over de belangrijkste trends en voortgang inzake de hoofddoelstellingen en gerelateerde indicatoren te rapporteren. Wel dient dit met enig voorbehoud te gebeuren omdat niet alle partijen alle data hebben aangeleverd, de kwaliteit van de data wisselt en de variatie in bedrijfsactiviteiten tussen de partijen die de data aanleveren groot is¹. Blijvende aandacht is daarom benodigd voor het vergroten van het responsepercentage en datadichtheid, aangezien dit ten goede komt aan de kwaliteit van de gepresenteerde resultaten in de monitoringsrapportage.

RESULTATEN PER HOOFDDOELSTELLING

Navolgend zijn de resultaten voor de hoofddoelstellingen kort samengevat.²

Doelstelling 1: 100% recyclebaar plastic

Doelstelling 2: 20% minder plastic op de markt gebracht

Doelstelling 3: 70% van het plastic afval wordt gerecycled

Cijfers Afvalfonds Verpakkingen op basis van heel Nederland

Doelstelling 4: Gebruik 35% gerecyclede plastics

Voortgang op de hoofddoelstellingen in 2020

HOOFDDOELSTELLING 1

Het percentage verpakkingen dat als recyclebaar is gerapporteerd was in 2020 59%. Dat betekent dat 59% van alle eenmalig te gebruiken plastic verpakkingen die de deelnemende Plastic Toepassende Bedrijven in 2020 op de Nederlandse markt hebben gebracht recyclebaar waren. We zien hierin ten opzichte van 2017 een stijgende lijn. Daarnaast zien we een sterke stijging in respondenten voor wie deze doelstelling berekend kon worden. Dit was in 2017 nog 21, waar dat in 2020 al 35 deelnemers zijn. Dit jaar is een

uitsplitsing gemaakt aan de hand van de KIDV recyclecheck. Daaruit blijkt dat van de recyclebare verpakkingen 62% in de categorie goed recyclebaar valt.

HOOFDDOELSTELLING 2

In de hoeveelheid plastic die op de markt is gebracht is een 9,4% reductie zichtbaar in 2020 ten opzichte van 2017. Dit betekent dat de deelnemende Plastic Toepassende Bedrijven in 2020 minder plastic materialen gebruiken voor het verpakken van dezelfde hoeveelheid producten ten opzichte van het gebruik in 2017. Hiervoor is in deze monitoringsronde een samengestelde jaar-op-jaarberekening toegevoegd. Dat is nodig omdat het Plastic Pact NL groeit en niet iedere deelnemer voor 2017 resultaten aanlevert. Deze jaar-op-jaarberekening kan gemaakt worden voor twaalf deelnemers.

HOOFDDOELSTELLING 3

Dit jaar is besloten om in deze rapportage de waarde, zoals door het Afvalfonds Verpakkingen is berekend voor heel Nederland, dus ook partijen die niet deelnemen aan het Plastic Pact NL, over te nemen. Dit is nodig omdat de methodologie zoals die vorig jaar is vastgesteld niet bruikbaar is voor de meeste deelnemers. Door het Afvalfonds Verpakkingen wordt gerapporteerd dat in 2020 66% van het plastic verpakkingsafval in Nederland wordt gerecycled, uitgaande van de EU-definitie zoals die in 2020 gold waarbij gekeken wordt naar de input van het mechanische recycleproces. De rapportages over de verschillende jaren laten voor dit percentage een stijgende lijn zien.

HOOFDDOELSTELLING 4

Het percentage gerecyclede plastics in plastic verpakkingen van de deelnemers was 18% in 2020. Voor het aandeel gerecycled plastic in verpakkingen is over de gehele periode van 2017 tot 2020 een stijgende lijn waar te nemen, voornamelijk als gevolg van enkele 'grote' partijen die in 2020 voor het eerst hun cijfers rapporteerden die nodig zijn om de indicator te kunnen berekenen.

De vierde hoofddoelstelling van het Plastic Pact NL stelt dat alle eenmalig te gebruiken plastic producten en verpakkingen, die deelnemende Plastic Toepassende Bedrijven op de markt brengen, in 2025 een zo hoog mogelijk percentage gerecyclede plastics zullen bevatten, met een gemiddelde per bedrijf van minimaal 35%. Omdat de respons op deze vraag voor eenmalige plastic producten te laag was om representatief te zijn voor de deelnemers in het Plastic Pact NL, wordt enkel gerapporteerd over plastic verpakkingen. De verwachting is dat dit ook de komende jaren zo zal blijven. In 2020 geldt dat deze indicator voor het percentage gerecyclede plastics dat wordt gebruikt in plastic verpakkingen voor 29 deelnemers berekend kan worden.

¹ Zie de leeswijzer (§1.4) als algemene hulp bij het duiden van de resultaten.

² De methodologie die ten grondslag ligt aan deze resultaten is te vinden in het hoofdstuk 'Wijzigingen in de monitoringssystematiek 2020' (H2) en bij de resultaten per doelstelling (§3.1-3.4), aangevuld met berekeningen en rekenvoorbeelden in Appendix A.

KWALITATIEVE BEVINDINGEN

Het jaar 2020 is een zeer bijzonder jaar geworden waarbij de coronapandemie uitbrak. Dit heeft heel veel impact gehad op de deelnemende bedrijven van het Plastic Pact NL. Catering- en evenementenbedrijven spreken allemaal over een verloren jaar waarbij er niets ondernomen/getest/geïmplementeerd kon worden. Soms staan ook de gewenste hygiënemaatregelen juist het uitfaseren van individuele verpakkingen en SUPs zelfs in de weg. Toch zien we een toename van plannen en activiteiten bij die bedrijven die wel gerapporteerd hebben.

De analyse van 2020 geeft duidelijk aan dat het zwaartepunt van de acties en plannen wederom in het domein van de productinnovatie liggen en deze activiteiten nog toenemen. Daar moet immers veel werk verricht worden om de feitelijke doelstellingen te halen. Het accent is echter verschoven: zwaartepunt van de activiteiten is doorgeschoven van Redesign naar Reduce en Recycle. Redesign is de voorbereidende stap naar alle andere Re-s. Op dit punt zien we wel een afname van de activiteiten tussen 2019 en 2020.

INTERPRETATIE VAN DE RESULTATEN

Berenschot en Arcadis zijn verantwoordelijk voor het feitelijk weergeven van de resultaten. De stuurgroep van het Plastic Pact NL en de voortgangsc commissie zijn verantwoordelijk voor de interpretatie van de resultaten en het trekken van conclusies. Daarnaast wordt de monitoringsrapportage aangeboden door middel van een brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer. Ook hierin worden de resultaten geduid. Al deze documenten zijn [hier](#) te vinden.

INHOUDSOPGAVE

1. VOORWOORD	7
1.1 Het Plastic Pact NL.....	8
1.2 Monitoring 2020	10
1.3 Datavalidatie, datadichtheid en datakwaliteit.....	10
1.4 Leeswijzer	12
2. WIJZIGINGEN IN DE MONITORINGSSYSTEMATIEK 2020	13
2.1 Uitvraag via een online platform.....	14
2.2 Rapporteren absolute totale impact.....	14
2.3 Databeschikbaarheid deelnemers	14
2.4 Scope eenmalige plastic producten.....	14
2.5 Definitie recyclebaar	14
2.6 Wijziging meetpunt recyclingpercentage	15
2.7 Berekening hoofddoelstelling 2 gebaseerd op andere partijen.....	15
2.8 Resultaat hoofddoelstelling 3 op basis van Afvalfonds Verpakkingen	15
3. RESULTATEN 2020	17
3.1 Hoofddoelstelling 1 – 100% recyclebaar.....	18
3.2 Hoofddoelstelling 2 – 20% minder gebruik.....	19
3.3 Hoofddoelstelling 3 – 70% recycling	22
3.4 Hoofddoelstelling 4 – Toepassing 35% gerecycled materiaal.....	25
3.5 Ondernomen verbeteracties en verbeterplannen	28
3.6 Absolute omvang en impact Plastic Pact NL	32
4. VOORUITBLIK MONITORINGSRONDE OVER 2021	34
4.1 Aanbevelingen en veranderingen voor monitoring over 2021.....	35
4.2 Verwachte monitoringsresultaten 2021	35
APPENDIX A:UITGANGSPUNTEN METHODOLOGIE (ZOALS IN DE RAPPORTAGE OVER 2019 BESCHREVEN)	37

HOOFDSTUK 1

VOORWOORD

Vanwege de veelzijdige eigenschappen van kunststoffen is de wereldwijde toepassing ervan in de afgelopen vijftig jaar vertwintigvoudigd. Zo bevat plastic veel eigenschappen waardoor het geschikt is om producten in te verpakken. Het gebruik van plastic heeft echter ook een keerzijde. Het gebruik van primaire (vaak fossiele) grondstoffen en energie oefent namelijk druk uit op het milieu. Daarnaast verschijnen kunststoffen op plekken waar we ze juist niet willen hebben, in de vorm van zwerfvuil op land en in de rivieren en zeeën. Ambitie is daarom om het gebruik van plastic verpakkingen en eenmalige plastic producten te verminderen door middel van vervanging door andere duurzamere materialen (indien mogelijk) en efficiënte toepassing. Het is de kunst, en dat is zeker complex, dit veelzijdige materiaal zo vaak en hoogwaardig mogelijk te hergebruiken (producten-materiaal-koolstofketens) en deze materiaalcirkel 'lekvrij' te maken. Dat moeten we voor elkaar zien te krijgen!

1.1 HET PLASTIC PACT NL

Vanuit de ambitie om versneld de milieudruk van kunststoffen te verminderen en circulariteit te bevorderen, hebben de overheid, koplopende bedrijven en andere organisaties in 2019 de handen ineengeslagen in het Plastic Pact NL. Daarin staan concrete doelstellingen benoemd voor 2025. Het Plastic Pact NL ziet in hoofdzaak toe op eenmalige plastic producten en verpakkingen (de zogenaamde 'fast moving consumer goods').

1.1.1 DEELNEMERS

In totaal hebben, naast het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 111 partijen het Plastic Pact NL ondertekend die in 2021 nog steeds deelnemer zijn. Binnen het Plastic Pact NL wordt onderscheid gemaakt tussen drie groepen ondertekenaars:

- Toepassende bedrijven.
- Plastic producenten, recyclers, sorteerders en inzamelaars.
- Overige partijen.

In het Plastic Pact NL is een monitoringsverplichting opgenomen. Deze geldt alleen voor de plastic producenten, recyclers, sorteerders en inzamelaars en voor de toepassende bedrijven. In totaal moesten 76 partijen monitoren over 2020. In de volgende tabel is aangegeven om wat voor partijen het gaat.

TYPE PARTIJEN	AANTAL
Toepassende Bedrijven	52
Cateraar	2
Festivals/Evenementen	4
Food & Drinks	9
Logistieke dienstverleners	1
On-the-go	5
Retail	10
Toepassende industrie	6
Verpakkers/disposables	15
Plastic producenten, recyclers, sorteerders en inzamelaars	24
Bioplastics industrie	1
Chemie concerns	1
Chemische recyclers	5
Mechanische recyclers	9
Sorteerders en inzamelaars	8
Overige Partijen	35
Totaal	111

Tabel 1 Deelnemende partijen

Het is belangrijk de samenstelling van de deelnemers in ogenschouw te nemen bij het interpreteren van de resultaten. Sommige type bedrijven zijn meer vertegenwoordigd dan andere binnen het Plastic Pact NL. Het Plastic Pact NL is nadrukkelijk geen (representatieve) steekproef van de Nederlandse plastic toepassende en producerende industrie.

Dit jaar wordt ook de binnen de gebouwen van het Ministerie van IenW geboekte voortgang gerapporteerd. Omdat het Ministerie van IenW niet rapporteert op de hoofddoelstellingen van het Plastic Pact NL, wordt hierover separaat gerapporteerd.

1.1.2 VOORTGANG METEN

In het Plastic Pact NL is afgesproken door de deelnemers om informatie te delen die benodigd is om jaarlijks de voortgang van de realisatie van de doelstellingen te kunnen meten. De belangrijkste reden om de voortgang te meten is dat de doelen van het Plastic Pact NL door partijen gezamenlijk worden opgepakt.

De stuurgroep is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Plastic Pact NL. In de stuurgroep hebben zeven vertegenwoordigers van bedrijven, rijksoverheid, NGO en voorzitter en secretaris zitting. De jaarlijkse monitoring en onderzoek naar de voortgang wordt uitgevoerd in opdracht van de stuurgroep. Het consortium Berenschot en Arcadis geeft vanaf 2021 advies over de (monitorings)uitvraag en voert de monitoring uit in afstemming met de stuurgroep. De Voortgangscommissie bestaande uit het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) en Nedvang geeft advies aan de stuurgroep over de opzet van het onderzoek, reflecteert op de concept-monitoringsrapportage en rapporteert haar bevindingen richting de stuurgroep.

De resultaten van de monitor stellen de stuurgroep in staat om te zien waar bijsturing of versnelling nodig is. Daarnaast wordt middels de jaarlijkse monitor de voortgang van het Plastic Pact NL aan de Tweede Kamer gerapporteerd.

Het Plastic Pact NL is feitelijk een multi-stakeholder-verbeterprogramma om met een waaier van verbeterprojecten de afgesproken doelstellingen te gaan halen. Het verbeterprogramma volgt de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act), waarin de monitoring een significante plek in neemt onder 'Check'. Op basis hiervan kan een vergelijking met de doelstellingen ('Plan') worden gedaan en een invulling aan het kopje 'Act' worden geformuleerd.

In het Plastic Pact NL zijn de volgende hoofddoelstellingen afgesproken:

1. Alle **eenmalig te gebruiken plastic producten en verpakkingen** die de Plastic Toepassende Bedrijven op de Nederlandse markt brengen, moeten waar mogelijk en zinvol **herbruikbaar**, maar in ieder geval **100% recyclebaar** zijn.
2. Elk van de Plastic Toepassende Bedrijven maakt niet meer dan nodig gebruik van plastic materialen door **minder gebruik**, door hergebruik, en/of door alternatieve duurzamere materialen, resulterend in **20% minder volume plastic (in kg)** relatief ten opzichte van het totale volume op de markt gebrachte producten ten opzichte van het gebruik in het basisjaar (2017).
3. Dat er door de Plastic Producerende Bedrijven voldoende sorteer- en recyclingcapaciteit in Nederland is gecreëerd zodanig dat **minimaal 70% van het gewicht van alle eenmalige plastic producten en verpakkingen** die in Nederland in de afvalfase belanden, **hoogwaardig gerecycled** worden.
4. Dat alle **eenmalig te gebruiken plastic producten en verpakkingen** die Plastic Toepassende Bedrijven op de markt brengen, in 2025 een zo **hoog mogelijk percentage gerecyclede plastics (in kg)** bevatten, met een gemiddelde per bedrijf van **minimaal 35%**. Daarnaast zullen zoveel mogelijk duurzaam geproduceerde biobased plastics worden gebruikt om het gebruik van primair fossiele plastics te verminderen.

1.1.3 NULMETING

In 2019 is door het RIVM een nulmeting 2017-2018 uitgevoerd, om te zien wat de voortgang is ten opzichte van de vier hoofddoelen uit het Plastic Pact NL. Deze meting vormde een grondig, uitgebreid startpunt van de monitoringssystematiek, waarin een duidelijk beeld geschetst is van de ontwikkelingsfase van de systematiek en het werken daarmee door de aangesloten partijen.

1.1.4 SCOPE

De scope van het Plastic Pact NL betreft volgens de tekst van het pact alleen plastic verpakkingen en eenmalige plastic producten. Steeds meer partijen van het Plastic Pact NL houden zich bezig met meervoudig te gebruiken plastic producten en/of producten waarin plastic is verwerkt in plaats van enkel single-use plastics. Desondanks is in deze rapportage de formele definitie gehanteerd zoals deze in het Plastic Pact NL staat. Deze definitie sluit ook aan bij Plastic Pacts in andere landen en het Europees Plastic Pact. Voor de

scope van single-use plastic products is hierbij aangesloten op de uitvraag van het Europees Plastic Pact (zie paragraaf 2.4). Het overstappen naar meervoudig te gebruiken plastics kan natuurlijk wel zorgen voor reductie van plastic verpakkingsmateriaal (Hoofddoelstelling 2).

Tot de scope van het Plastic Pact NL vallen primaire, secundaire en tertiaire verpakkingen. Met betrekking tot de verpakkingen valt te denken aan de volgende verpakkingen (niet limitatief).

Figuur 1 Voorbeelden van type plastic verpakkingen binnen de scope van het Plastic Pact NL

Qua eenmalige producten kan men o.a. denken aan onderstaande producten (niet limitatief).

Figuur 2 Voorbeelden eenmalige plastic producten (single-use) binnen de scope van het Plastic Pact NL

1.2 MONITORING 2020

1.2.1 BERENSCHOT EN ARCADIS

Het Plastic Pact NL is een samenwerking van bedrijven, overheid en andere instanties, een 'coalition of the willing' om de milieudruk te verminderen en de circulariteit te verbeteren van plastic verpakkingen en eenmalige plastic producten. Het Plastic Pact NL werkt op een planmatige manier aan de doelstellingen volgens de Plan-Do-Check-Act stappen van de 'Deming Circle'. De jaarlijkse 'Check'-activiteit is onderdeel van deze verbeterloop.

Het consortium Berenschot en Arcadis is sinds augustus 2020 verantwoordelijk voor de monitoring van de uitvoering van het Plastic Pact NL, en daarmee geëngageerd om een professionele bijdrage te leveren aan de 'Check'-activiteit.

Ieder jaar leveren bedrijven ingevulde vragenlijsten in. Op basis van de antwoorden in die vragenlijsten berekenen Berenschot en Arcadis alle indicatoren. De resultaten worden gepresenteerd in een dashboard. Op basis van de resultaten wordt een voortgangsrapportage gemaakt die aan de stuurgroep, ondertekenaars en Tweede Kamer wordt aangeboden.

Berenschot en Arcadis zijn hierin onafhankelijke partijen die geen belang hebben bij de resultaten van het monitoringsonderzoek naar het Plastic Pact NL. Berenschot en Arcadis rapporteren de feiten, maar geven geen advies over de te ondernemen acties. De partijen in het Plastic Pact NL, onder leiding van de stuurgroep, zijn verantwoordelijk voor het opzetten van vervolgacties naar aanleiding van de resultaten.

1.2.2 VERLOOP MONITORING 2020

Met betrekking tot de monitoring over het jaar 2020 is een digitaal platform ter beschikking gesteld in Q2 2021 waarin partijen hun data konden inleveren. De vragenlijst is hierbij door Berenschot en Arcadis geactualiseerd op basis van de laatste inzichten van de Ellen McArthur foundation en het Europees Plastic Pact.

76 partijen hadden de verplichting om te rapporteren. Door 67 van deze partijen is data aangeleverd. De respons rate voor 2020 komt hiermee op 88%. Het aantal toepassende bedrijven waarover wordt gerapporteerd is 47³ partijen (van de 52 deelnemende toepassende bedrijven) en het aantal plastic producenten, recyclers, sorteerders en inzamelaars op 20 partijen (van de 24 deelnemers).

Als monitoringsinstantie proberen Berenschot en Arcadis in elk geval op de hoofddoelstellingen van het Plastic Pact NL te rapporteren. Daarnaast heeft het RIVM een aantal indicatoren voorgesteld bij het opstellen van de nulmeting om in algemene zin de impact op het milieu te kunnen meten, zoals bijvoorbeeld de hoeveelheid plastic die wordt verbrand. Berenschot en Arcadis proberen waar mogelijk ook aan de hand van die voorgestelde indicatoren te rapporteren.

1.3 DATAVALIDATIE, DATADICHTHEID EN DATAKwaliteit

In deze paragraaf beschrijven we het verloop van de datavalidatie, de datadichtheid en de kwaliteit van de data.

1.3.1 DATAVALIDATIE

Nadat de data zijn ontvangen, zijn deze gecontroleerd. Hierbij is gebruik gemaakt van verschillende technieken:

- **Detectie van afwijkende waarden:** voor partijen die over meerdere jaren de gegevens hebben aangeleverd is een check uitgevoerd of waarden meer dan een bepaalde drempelwaarde afwijken.

³ Vanwege fusies en overnames heeft er nog één mutatie plaatsgevonden: twee deelnemers hebben samen gerapporteerd. In de spreidingsgrafieken en resultaten worden deze twee partijen als één partij meegenomen.

Figuur 3 De Plastic Pact NL Deming-cirkel en de rol van het consortium Berenschot en Arcadis

- **Consistentiecontrole:** door verschillende optellingen te maken in de beschikbare informatie per partij en deze te controleren met andere aangeleverde indicatoren, is gecontroleerd of de binnengekomen data logisch zijn en zouden kunnen kloppen.
- **Vergelijkingen:** de deelnemers zijn ingedeeld naar type bedrijf. Gekeken is of verhoudingen tussen datapunten van individuele deelnemers overeenkomen met die van vergelijkbare type partijen.

Wanneer er sprake was van een onlogische of afwijkende waarde op basis van één van bovenstaande datavalidatie methodes, was dit aanleiding om extra navraag te doen bij die bedrijven.

Tijdens de datavalidatieronde zijn er aan 46 bedrijven vragen gesteld over de aangeleverde data of zijn er aanvullende vragen gesteld in het kader van de aansluiting bij de indicatoren van het Plastic Pact NL en/of nulmeting. Van 31 bedrijven is hierop een respons ontvangen en zijn de waardes gecorrigeerd, waar noodzakelijk en mogelijk.

De datavalidatieronde is geen aanleiding geweest voor het uitsluiten van volledige uitvragen van deelnemers. Wel is besloten om waardes die na navraag of bij het ontbreken van een reactie op de navraag nog steeds mathematisch niet mogelijk zijn, te verwijderen of corrigeren.

Belangrijk is te beseffen dat sprake is van zelfrapportage: wanneer partijen logische waardes opgeven en zij validatievragen kundig kunnen beantwoorden, worden de door hen verstrekte gegevens meegenomen in de geaggregeerde rapportage. Berenschot en Arcadis voeren geen accountantscontrole uit op de data.

1.3.2 DATADICHTHEID EN DATAKWALITEIT

Het monitoringsconsortium kijkt ook naar de datadichtheid en rapporteert deze datadichtheid om zowel de uitvraag zo gebruiksvriendelijk mogelijk te kunnen maken, alsook om de kwaliteit van de aggregeerde rapportage verder te verbeteren. Daarnaast maakt het rapporteren van de datadichtheid het mogelijk voor de stuurgroep om bij te sturen indien de respons laag is.

Datadichtheid staat voor de verhouding tussen aangeleverde data en totale benodigde data en wordt uitgedrukt in percentages. Dit kan gemeten worden langs de as van deelnemers en langs de as van indicatoren.

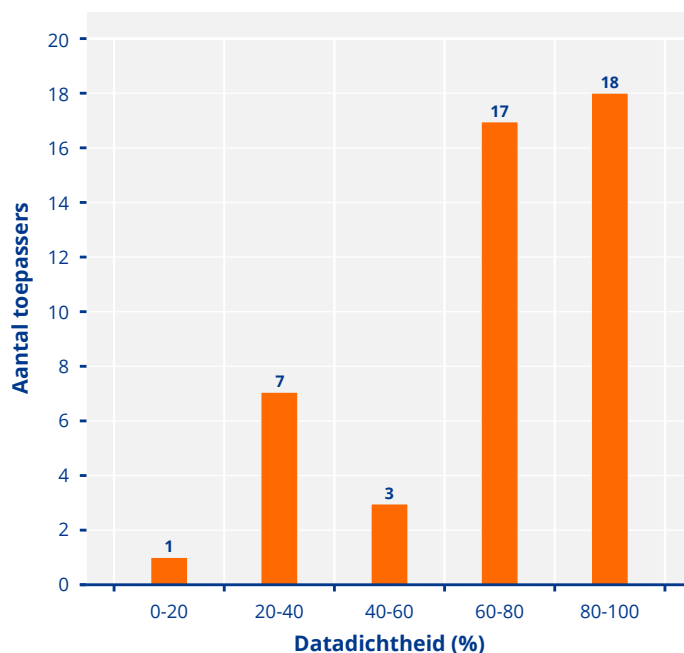
In het Plastic Pact NL is afgesproken dat de Plastic Toepassende Bedrijven en Plastic producenten, recyclers,

sorteerders en inzamelaars jaarlijks gegevens aanleveren om de effecten van het Plastic Pact NL te kunnen monitoren. Deelname aan het Plastic Pact NL is vrijwillig, maar niet vrijblijvend.

De mate waarin bedrijven data kunnen aanleveren varieert sterk. Dit is afhankelijk van het type bedrijf, de mate waarin de deelnemers zelf zaken registreren en de mate waarin de eigen data aansluiten op de vragen die zijn gesteld in het Plastic Pact NL. Ervaring leert dat het opzetten van een monitor tijd kost. Ook aan de kant van de uitvraag kunnen in de eerste jaren nog aanpassingen benodigd zijn om een goede aansluiting op de beschikbare data en doelstellingen te krijgen. Voor de deelnemende partijen geldt dat zij vaak hun registratieprocessen hierop moeten aanpassen. Kortom: het ligt in de lijn der verwachting dat zowel de databeschikbaarheid, alsook de datakwaliteit toenemen gedurende de monitoringsperiode.

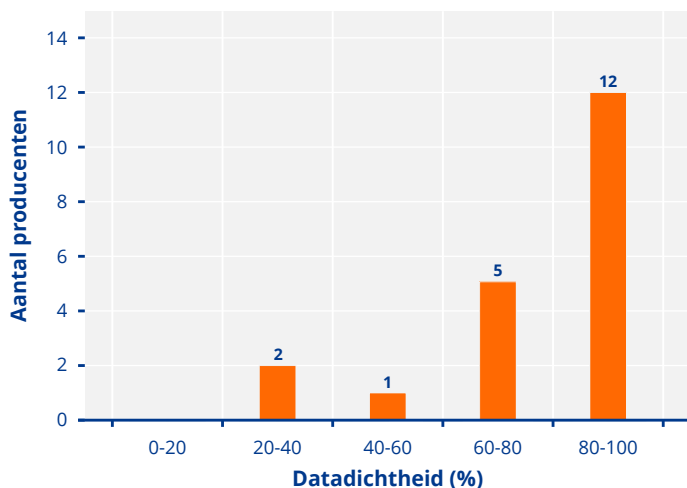
Om de datadichtheid te bepalen van de deelnemers, is enkel gekeken naar data die benodigd zijn om te rapporteren over de doelstellingen en indicatoren.

Voor de Plastic Toepassende Bedrijven (46) ligt de gemiddelde datadichtheid op 68% (variërend van 0% tot 100%). We zien hierin een stijging ten opzichte van vorig monitoringsjaar, toen het gemiddelde op 44% lag.

Figuur 4 Datadichtheid Plastic toepassende bedrijven

Ook voor de Plastic producenten, recyclers, sorteerders en inzamelaars (20) ligt de gemiddelde datadichtheid op 83% (variërend van 33% tot 100%). Ook dit is een stijging ten opzichte van het voorgaande monitoringsjaar, toen het percentage 66% was.

Figuur 5 Datadichtheid Plastic producenten, recyclers, sorteerders en inzamelaars

Zoals eerder omschreven ligt de stijging in de datadichtheid in lijn der verwachting. Daarnaast is deze ook het gevolg van de verbeterde vragenlijst, waarbij een duidelijker onderscheid is gemaakt tussen een daadwerkelijke 0-waarde, een onbekende waarde of een waarde die niet van toepassing is. Op basis hiervan is het veel beter mogelijk vast te stellen wat de datadichtheid is, omdat deze nu wordt vastgesteld op aan de hand van het aantal relevante datapunten per partij, in plaats van het aantal mogelijke datapunten.

1.4 LEESWIJZER

Het is belangrijk bij het interpreteren van de resultaten met een aantal zaken rekening te houden:

1. Het Plastic Pact NL is een groep koplopende organisaties die heeft besloten in samenwerking tussen (keten)partijen te komen tot een meer verantwoorde en vereenvoudigde plastic keten, in de fasen van ontwerp, gebruik, afdanken als nieuwe toepassing van eenmalige plastic producten en verpakkingen. De resultaten hebben dus betrekking op deze groep en niet op heel Nederland, tenzij expliciet vermeld.

Het Plastic Pact NL is nadrukkelijk geen (representatieve) steekproef van de Nederlandse plastic toepassende en producerende industrie. Dit kan geïllustreerd worden met een voorbeeld: een verschil tussen de huidige deelnemersgroep van het Plastic Pact NL en de volledige Nederlandse plasticindustrie is dat relatief veel producenten van frisdrankverpakkingen meedoen aan het Plastic Pact NL. Dit zorgt er onder andere voor dat van alle plastic verpakkingen die de deelnemers samen op de markt brengen, een groter deel uit PET-flessen bestaat.

2. De data van voorgaande jaren zijn aangevuld door partijen die nog geen data over die jaren hadden aangeleverd. Tevens zijn er partijen die correcties hebben doorgegeven voor voorgaande jaren. Dit betekent dus dat zowel het startpunt als de resultaten van de afgelopen jaren nu nauwkeuriger kunnen worden geschat. Dit zorgt voor een wijziging van de resultaten over de periode 2017 t/m 2019. De historische waardes zijn in deze rapportage licht veranderd ten opzichte van voorgaande rapportages. We verwachten dat komende jaren minder grote veranderingen van historische data te zien, doordat de meeste partijen inmiddels hun historische data hebben aangeleverd.
3. Partijen kunnen toetreden tot het Plastic Pact NL en uittreden uit het Plastic Pact NL. Toetreders dienen ten minste gegevens voor de nulmeting aan te leveren. Dit toetreden zorgt er dus ook voor dat de historische waardes licht zijn veranderd ten opzichte van voorgaande rapportages.
4. De commitments in het Plastic Pact NL zijn individueel. Rapportage vindt echter plaats op geaggregeerd niveau (zoals bepaald in het Plastic Pact NL). Vanwege de hiervoor vermelde factoren, verschilt echter de samenstelling van de groep waarover gemonitord wordt. Dit moet in ogenschouw worden genomen bij het interpreteren van de resultaten, aangezien de samenstelling van de groep ook impact heeft op de gepresenteerde resultaten. Om te voorkomen dat onterechte conclusies worden genomen, rapporteren we over het algemeen bij de doelstellingen daarom het gewogen gemiddelde, het ongewogen gemiddelde, de spreiding in resultaten en tot slot een tabel met de prestaties van deelnemers die over alle jaren gerapporteerd hebben.⁴
5. Tot slot moet opgemerkt worden dat niet causaal kan worden vastgesteld in hoeverre de verbeteringen door het Plastic Pact NL komen.

⁴ In Appendix A zijn hierbij verdere uitleg en rekenvoorbeelden opgenomen.

HOOFDSTUK 2

WIJZIGINGEN IN DE MONITORINGS- SYSTEMATIEK 2020

2.1 UITVRAAG VIA EEN ONLINE PLATFORM

Dit jaar is de uitvraag voor de monitoring via een online platform gedaan. Partijen konden daarbij direct zien welke waardes zij vorig jaar hadden ingevuld. Hierdoor is het voor partijen mogelijk in een vroegtijdig stadium te zien waar de tikfouten en invoerverschillen zitten. Daarnaast krijgen partijen in de vragenlijst alleen de vragen te zien die passen bij de bedrijfsactiviteiten van de betreffende partij door een ingebouwde routing. Dit heeft ervoor gezorgd dat partijen precies de juiste delen van de vragenlijst hebben ingevuld.

2.2 RAPPORTEREN ABSOLUTE TOTALE IMPACT

Op verzoek van de voortgangsc commissie rapporteren we dit jaar ook over de totale omvang van het Plastic Pact NL. Per hoofddoel vertalen we hiervoor het percentage naar een hoeveelheid plastic. Dit doen we door het percentage toe te passen voor de totale hoeveelheid op de markt gebrachte en ingezameld plastic van alle rapporterende deelnemers van het Plastic Pact NL samen. Dit is de meest eenvoudige schatting van de impact van het Plastic Pact NL op de landelijke situatie, ondanks dat de hoofddoelstellingen niet altijd voor iedere individuele deelnemer kunnen worden berekend.

2.3 DATABESCHIKBAARHEID DEELNEMERS

Dit jaar hebben we in de uitvraag specifiek gevraagd aan partijen om aan te geven waarom zij een bepaalde indicator niet hebben ingevuld: is deze voor het bedrijf niet van toepassing, weten ze de waarde gewoon niet of is de waarde 0? Op basis hiervan is het veel beter mogelijk vast te stellen wat de datadichtheid is. De datadichtheid rekenen we dit jaar dan ook uit als percentage van het aantal relevante datapunten, in plaats van als percentage van het aantal mogelijke datapunten.

2.4 SCOPE EENMALIGE PLASTIC PRODUCTEN

In de voorgaande uitvragen van het Plastic Pact NL werden er naar data gevraagd over plastic verpakkingen en eenmalige plastic producten. In de nulmeting van het RIVM is hierbij voor de categorie eenmalige producten besloten om de scope te beperken tot de top 10 *single-use plastic products* of

SUPs uit de lijst van het Europees Plastic Pact. Hier is, voor de continuïteit, in de monitoring over 2019 bij aangesloten. Echter, het onderscheid tussen plastic verpakking en eenmalig product blijft, ondanks deze definitie, lastig.

Richtinggevende organisaties in het veld maken verschillende keuzes op dit gebied. Zo beperkt de Ellen McArthur Foundation (EMF) haar scope in de '2020 Reporting Guidance For Plastic Lead Organisations' tot alleen plastic verpakkingen (primaire, secundaire en tertiaire). Daarmee is, door de toevoeging van eenmalige plastic producten, de scope van het Plastic Pact NL groter dan die van de EMF.

In het Europees Plastic Pact wordt echter ook gesproken over SUPs. In de uitvraag van het Europees Plastic Pact lijkt de focus te liggen op de top 14 SUPs (in plaats van de top 10). Voor de monitoring over 2020 is besloten om bij deze uitvraag aan te sluiten.

Als we het in deze rapportage hebben over de eenmalige plastic producten dan zijn dat dus de volgende producten:

- Wegwerp plastic bestek (vorken, messen, lepels, eetstokjes).
- Wegwerp plastic borden.
- Plastic wattenstaafjes.
- Plastic roerstaafjes.
- Plastic rietjes (ook op drinkpakjes).
- Plastic ballonnen (inclusief ballonstokjes).
- Wegwerp bekken/glazen (inclusief deksels).
- Wegwerp plastic kommen/schalen.
- Plastic netjes voor fruit.
- Plastic multi-verpakkingsringen voor blikjes.
- Niet composteerbare theezakjes (plastic).
- Eenmalige lichtgewicht plastic draagtassen (niet composteerbaar).
- Eenmalige lichtgewicht plastic draagtassen (composteerbaar).
- Plastic flessendoppen/ deksels/ sluitingen.

2.5 DEFINITIE RECYCLEBAAR

In de vorige vragenlijst (2019) werd gevraagd naar welke verpakkingen recyclebaar waren. Hierbij diende de door het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) ontwikkelde 'Recyclecheck' te worden gebruikt. Onduidelijk was echter voor de deelnemers welke onderdelen uit de KIDV-recyclecheck mochten worden gerapporteerd als onderdeel van de definitie van recyclebaar. In de KIDV-recyclecheck wordt onderscheid gemaakt in de categorieën 'goed', 'redelijk', 'beperkt' en 'niet' recyclebaar. In de uitvraag van dit jaar hebben we specifiek gevraagd naar

welk deel 'goed', 'redelijk' en 'beperkt' recyclebaar is. Door dit onderscheid kunnen we de ontwikkeling in het percentage recyclebaar blijven volgen over de verschillende jaren, en hebben we beter zicht in de daadwerkelijke mate van recyclebaarheid.

Daarnaast heeft de Ellen McArthur Foundation eisen vastgesteld waaraan moet worden voldaan om te kunnen spreken van een recyclebare verpakking. De uitgangspunten van de EMF zijn vergeleken met de KIDV Recyclecheck. Geconcludeerd is dat de definitie van de Ellen McArthur Foundation beperkt afwijkt van de KIDV-definitie voor goed recyclebare verpakkingen en dat de KIDV Recyclecheck daarom in de monitoring gehandhaafd blijft.

2.6 WIJZIGING MEETPUNT RECYCLINGPERCENTAGE

De Europese Unie heeft een nieuwe methode vastgesteld voor het meten van recyclingpercentages. Deze methode gaat uit van output-recycling in plaats van input-recycling. Concreet betekent dit dat in voorgaande jaren het percentage gerecycled werd vastgesteld aan de input-zijde (op het moment dat het gesorteerd product de recycling-fabriek ingaat). Met ingang 2021 wordt recycling gemeten op het moment dat het plastic is gewassen en uit het mechanische recyclingsproces komt. Het gewassen maalgoed wordt als volume voor het recyclingpercentage genomen.

De doelstelling van het Plastic Pact NL hield reeds rekening met de, toentertijd, in aantocht zijnde nieuwe definitie waarbij uitgegaan wordt van output recycling en verandert dan ook niet. In voorliggend rapport hebben we ditmaal de berekening volgens beide methodes weergegeven. Vanaf volgend jaar zullen we waardes alleen conform de nieuwe methode (output) rapporteren.

2.7 BEREKENING HOOFD-DOELSTELLING 2 GEBASEERD OP ANDERE PARTIJEN

Bij hoofddoelstelling 2 wordt de reductie van plastic voor individuele partijen ten opzichte van 2017 berekend. Aangezien slechts een paar partijen over 2017 data hebben aangeleverd, kunnen we deze indicator ook in de toekomst slechts op basis van gegevens van een beperkt aantal partijen berekenen. Omdat het aantal deelnemers dat rapporteert in het Plastic Pact NL groeit, voegen we een aanvullende berekening toe aan hoofddoelstelling 2 waarmee we de voortgang op basis van meer partijen kunnen bepalen.

Dit doen we middels een jaar-op-jaarberekening. Dit is een combinatie van het percentage wat door de deelnemers die structureel tussen 2017-2019 hebben gerapporteerd, is behaald ($n = 8$), en het percentage wat door de deelnemers tussen 2019 en 2020 is behaald ($n = 19$). We berekenen hierbij voor alle partijen waarbij data over 2019 en 2020 beschikbaar is de reductie die van 2019 op 2020 wordt gerealiseerd.

Deze jaar-op-jaar-reductie 'tellen we op' bij de reductie die we tot en met 2019 hebben kunnen vaststellen op basis van partijen die over 2017 tot en met 2019 hebben gerapporteerd.⁵ Met deze berekening is het mogelijk de ontwikkeling van de indicator te volgen op basis van een groeiend aantal respondenten. Deze indicator is nu ook de basis voor de berekening van hoofddoelstelling 2.

Bij deze indicator nemen we voortaan de deelnemers uit de subcategorie 'verpakkers/disposables' niet mee. Bij een groot aantal van deze deelnemers is namelijk de hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal (in kg) die op de Nederlandse markt is gebracht (nagenoeg) hetzelfde als de massa (het gewicht in kg) van producten die zij op de markt brengen; deze verhouding zal niet veranderen in de toekomst. Het meenemen van deze deelnemers zou daarom een vertekend beeld geven. De deelnemers uit deze subcategorie kunnen nog steeds bijdragen aan deze doelstelling (bijvoorbeeld door dunnere plastics te gebruiken). Dit zien we dan terug in de reductie van het plastic verpakkingsmateriaal dat door de andere toepassers in de markt wordt gezet. Vorig jaar hadden we de groep 'verpakkers/disposables' wel opgenomen in de berekening voor hoofddoelstelling 2, maar na nadere bestudering van de methodologie van deze doelstelling dit jaar, hebben we geconstateerd dat het verwijderen van de groep 'verpakkers/disposables' een representatiever beeld geeft.

2.8 RESULTAAT HOOFD-DOELSTELLING 3 OP BASIS VAN AFVALFONDS VERPAKKINGEN

Voor deze indicator is vorig jaar in eerste instantie gekeken wat de hoeveelheid gerecycled plastic is die gerapporteerd is door alle deelnemers uit het Plastic Pact NL ten opzichte van de totale gerapporteerde hoeveelheid ingezameld plastic door de deelnemers. Dit percentage lag in 2019 op 149%, wat betekent dat de massa plastic die is gerecycled hoger ligt dan de massa plastic die is ingezameld. Een mogelijke verklaring

⁵ We spreken hier over optellen terwijl feitelijk sprake is van een iets complexere berekening: we rekenen de hoeveelheid plastic na de reductie van 2017 tot en met 2019 uit en vermenigvuldigen dit met de reductie van 2019 op 2020. Dit is de meest zuivere methode. Zie appendix A voor de exacte berekening en rekenvoorbeelden.

hiervoor is dat de plastic recyclers hun input ook ontvangen van partijen die niet deelnemen aan het Plastic Pact NL, waardoor het aandeel ingezameld plastic niet representatief is.

Vanwege deze uitkomst is vorig jaar besloten om voor deze doelstelling enkel de bedrijven in beschouwing te nemen die zowel hebben gerapporteerd over de hoeveelheid plastic die is ingezameld, alsook over de hoeveelheid plastic die is gerecycled. Dat waren destijds negen partijen. De vragenlijst van dit jaar is verbeterd, waardoor is gebleken dat veel partijen vorig jaar een cijfer hebben ingevuld bij 'hoeveelheid plastic ingezameld', terwijl ze dat plastic waarschijnlijk niet zelf hebben ingezameld. Op basis van de antwoorden ingevuld in de vernieuwde vragenlijst (waarbij door ons expliciet wordt gevraagd of een partij zelf plastics inzamelt), zijn er maar twee partijen die zowel plastic inzamelen als recyclen. Er zijn dus maar twee partijen, waarbij we deze berekeningswijze kunnen uitvoeren. Dit betekent echter niet dat alleen deze deelnemers bijdragen aan de doelstelling om het percentage plastic dat wordt gerecycled te verhogen. Daarnaast levert het publiceren van de resultaten voor deze twee deelnemers problemen op met betrekking tot de niet-herleidbaarheid van de resultaten. De in 2019 bedachte indicator voor doelstelling 3 om op individueel niveau te meten blijkt dus niet goed bruikbaar.

De verstrekte data van dit jaar betreffende doelstelling 3 maken duidelijk dat het zowel praktisch als theoretisch niet mogelijk is om de prestatie van het Plastic Pact NL op het gebied van doelstelling 3 te meten. Er kunnen namelijk méér recyclers (in volume) aangesloten zijn bij het Plastic Pact NL dan inzamelaars. Recyclers weten alleen hoeveel plastics zij binnenkrijgen en niet hoeveel er is ingezameld door partijen (binnen en/of buiten het Plastic Pact NL). Om die reden is besloten om in deze rapportage de waarde zoals door het Afvalfonds Verpakkingen is berekend voor heel Nederland (dus ook partijen die niet deelnemen aan het Plastic Pact NL) over te nemen, uitgaande van de EU-definitie zoals die in 2020 gold waarbij gekeken wordt naar de input van de mechanische recycleproces. Het Plastic Pact UK hanteert ook deze wijze van rapporteren.

Hierbij moet vermeld worden dat dit doel, ondanks dat het niet voor individuele bedrijven gemonitord kan worden, wel een doel is waarvoor individuele deelnemers van het Plastic Pact NL zich moeten inspannen. Inspanningen door de plastic producerende bedrijven en in de hele kunststofketen zijn immers nodig om ook dit onderdeel van circulair werken met plastic te realiseren. In het Plastic Pact NL staat, in tegenstelling tot andere doelstellingen, bij doelstelling 3 ook niet dat 'elk bedrijf' deze doelstelling kent, maar alleen dat de producerende bedrijven er samen voor zorgen dat er voldoende capaciteit is. In die zin lijkt doelstelling 3 dus niet iets te zeggen over individuele bedrijven maar meer over de totale capaciteit in Nederland (of in elk geval van de groep van het Plastic Pact NL).

HOOFDSTUK 3

RESULTATEN 2020

3.1 HOOFDDOELSTELLING 1 – 100% RECYCLEBAAR

De eerste hoofddoelstelling van het Plastic Pact NL is dat in 2025 alle eenmalige plastic producten en verpakkingen die Plastic Toepassende Bedrijven op de Nederlandse markt brengen waar mogelijk en zinvol herbruikbaar zijn, maar in ieder geval 100% recyclebaar (zie artikel 3 Plastic Pact NL). Het gaat hierbij om de ontwerpkeuzes die worden gemaakt.

3.1.1 INDICATOR HOOFDDOEL 1 – AANDEEL RECYCLEBARE VERPAKKINGEN

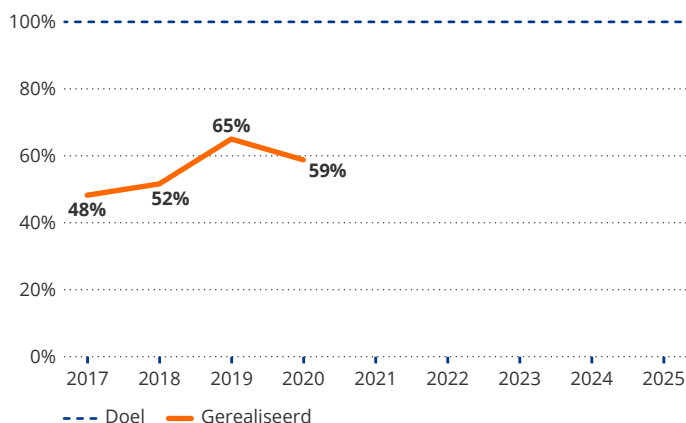
Om te bepalen of een plastic verpakking recyclebaar is, is aangesloten op de definitie en methoden, zoals gehanteerd bij de door het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) ontwikkelde 'Recyclecheck'. Bij deze indicator worden alle categorieën uit de Recyclecheck meegenomen: goed recyclebaar, redelijk recyclebaar of beperkt recyclebaar⁶.

De recyclebaarheid is vervolgens berekend door de hoeveelheid (gewicht) recyclebare plastic verpakkingen per deelnemer te delen door het totale portfolio aan plastic verpakkingen van de deelnemer.

Naast de verpakkingen is ook gevraagd naar de recyclebaarheid van de eenmalige producten. Vorig jaar was de respons op deze vraag te laag om representatief te zijn voor de deelnemers in het Plastic Pact NL. Vandaar dat bij hoofddoelstelling 1 enkel werd gerapporteerd over verpakkingen. Dit jaar is door de verbeterde vragenlijst meer respons gekomen op de vragen over eenmalige plastic producten. Daarom zal ook het resultaat van de eenmalige plastic producten worden gerapporteerd. Om geen trendbreuk te krijgen met voorgaande jaren, wordt dit apart gepresenteerd van de hoofddoelstelling.

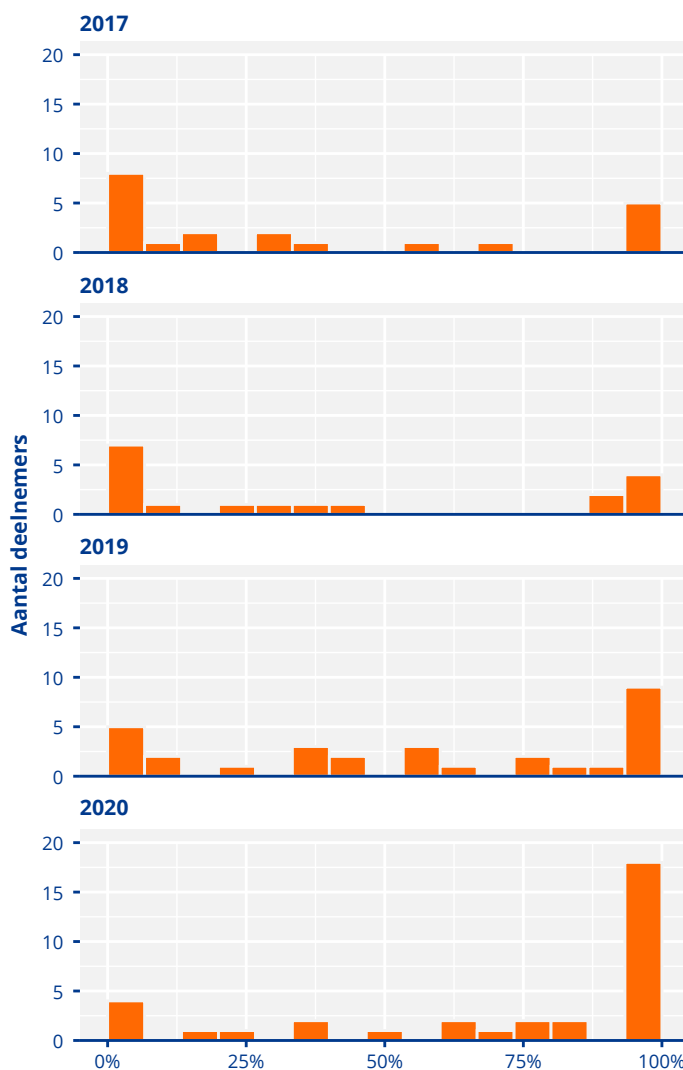
Resultaat 2020

Het percentage verpakkingen dat als recyclebaar is gerapporteerd was in 2020 59%. We zien hierin over de verschillende jaren gemiddeld genomen een stijgende lijn. Waar dit percentage in 2017 nog 48% was, is dat inmiddels gestegen naar 59%. Daarnaast zien we een sterke stijging in respondenten voor wie deze doelstelling berekend kon worden. Dit was in 2017 nog 21 deelnemers, waar dat er in 2020 al 35 zijn (van de 46 toepassende bedrijven die in 2020 hebben gerapporteerd). Het percentage is in 2019 door de komst van nieuwe partijen die data aanleveren en/of correctie van gegevens bijgesteld van 62% naar 65%.

Figuur 6 Doelstelling Plastic Pact NL en gerealiseerde gewogen gemiddelde van de indicator percentage plastic verpakkingen dat recyclebaar is

Het ongewogen gemiddelde van de individuele deelnemers is gestegen van 36% in 2017 naar 74% in 2020.

Figuur 7 Spreiding van de waarden van individuele deelnemers voor 2017 (n=21), 2018 (n=18), 2019 (n=31) en 2020 (n=35) van de indicator percentage plastic verpakkingen dat recyclebaar is

⁶ Zie paragraaf 2.5 voor verdere toelichting op de definitie recyclebaar en het gebruik van de KIDV-recyclecheck.

In voorgaand figuur is te zien dat in 2020 van de 31 deelnemers die hebben gerapporteerd er 19 een percentage van op of nabij 100% rapporteren voor het aandeel plastic verpakkingen dat recyclebaar is. Daarnaast is te zien dat de spreiding in waarden van individuele deelnemers groot is: variërend van waarden tussen 0% en 100%. Bij de spreiding van de resultaten op deelnemersniveau moet in acht worden genomen dat het voor bijvoorbeeld een verpakker wellicht eenvoudiger is om andere ontwerpkeuzes te maken en de doelstelling te behalen dan voor een retailer met een veelheid aan verschillende type verpakkingen en producten. Bij de verschuiving in percentages over de jaren moet daarom opgemerkt worden dat deze deels het gevolg zijn van een verschuiving in het type deelnemers dat heeft gerapporteerd over de verschillende jaren.

Wanneer we kijken naar de deelnemers die over de gehele periode 2017-2020 hebben gerapporteerd (12 deelnemers), zien we bij 2 deelnemers een afname ten opzichte van 2017, bij 8 deelnemers een stijging in het percentage, en bij 2 deelnemers een gelijkblijvend percentage verpakkingen dat als recyclebaar is gerapporteerd.

Het totaal aantal deelnemers dat heeft gerapporteerd over zowel 2019 als 2020 is 24. Van deze 24 deelnemers is bij 6 sprake van een afname aan recyclebaarheid van verpakkingen, bij 4 is er sprake van een gelijk niveau en bij 14 is er een stijging in het percentage.

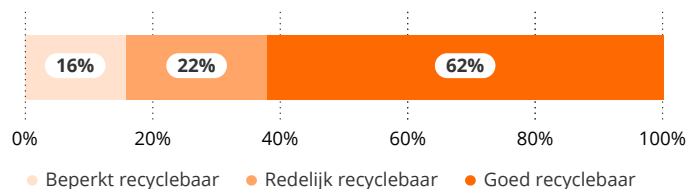
ONTWIKKELING HOOFDDOEL 1	AANTAL BEDRIJVEN (2017-2020)	AANTAL BEDRIJVEN (2019-2020)
Daling aandeel recyclebare verpakkingen	2	6
Gelijk aandeel recyclebare verpakkingen	2	4
Stijging aandeel recyclebare verpakkingen	8	14

Tabel 2 Stijgers en dalers Hoofddoelstelling 1

De verdeling van de recyclebaarheid van verpakkingen, welke voor 2020 voor het eerst gerapporteerd kon worden is als volgt:

- Goed 62%.
- Redelijk 22%.
- Beperkt 16%.

Hierin zien we dat de meerderheid van verpakkingen, 62%, als 'goed recyclebaar' gecategoriseerd kan worden volgens de KIDV-recyclecheck methode. Deze uitkomst is zoals steeds afhankelijk van de deelnemerssamenstelling, waarbij in dit geval het grootschalige gebruik van goed recyclebare PET-flessen een belangrijke rol speelt.⁷

Figuur 8 Verdeling mate van recyclebaarheid in 2020

3.1.2 INDICATOR 1.1 – AANDEEL EENMALIG PLASTIC PRODUCTEN

Voor 2020 hebben 15 deelnemers (van de 21 toepassende partijen die hebben aangegeven eenmalige plastic producten op de markt te brengen) gegevens aangeleverd over de recyclebaarheid van hun eenmalige plastic producten. Dit jaar kunnen we daarom rapporteren dat 40% (gewogen gemiddelde) van de eenmalige plastic producten recyclebaar zijn. Wanneer gekeken wordt naar de individuele percentages van de deelnemers, dan ligt het gemiddelde op 66%. Door de implementatie van de Europese *single-use plastics* richtlijn (SUP-richtlijn) in Nederland in 2021 wordt een aantal SUPs uitgefaseerd in 2021. In de rapportage over 2021 zullen we bekijken of het zinvol is nog te rapporteren over SUPs.

3.2 HOOFDDOELSTELLING 2 – 20% MINDER GEBRUIK

Het is de ambitie van de ondertekenaars van het Plastic Pact NL om in 2025 niet meer dan nodig gebruik te maken van plastic materialen door minder gebruik, door hergebruik en/of door alternatieve duurzamere materialen, resulterend in 20% minder plastic (in kg) relatief ten opzichte van het totale volume op de markt gebrachte producten ten opzichte van het gebruik in het basisjaar (2017).

3.2.1 INDICATOR HOOFDDOEL 2 – AANDEEL PLASTIC VERPAKKINGEN

Bij hoofddoelstelling 2 gaat het om de vermindering van het gebruik van plastic verpakkingsmateriaal ten opzichte van het totale volume op de markt gebrachte producten. Dit kan op verschillende manieren gerealiseerd worden: efficiëntere

⁷ Zie punt 4 van paragraaf 1.4, de leeswijzer.

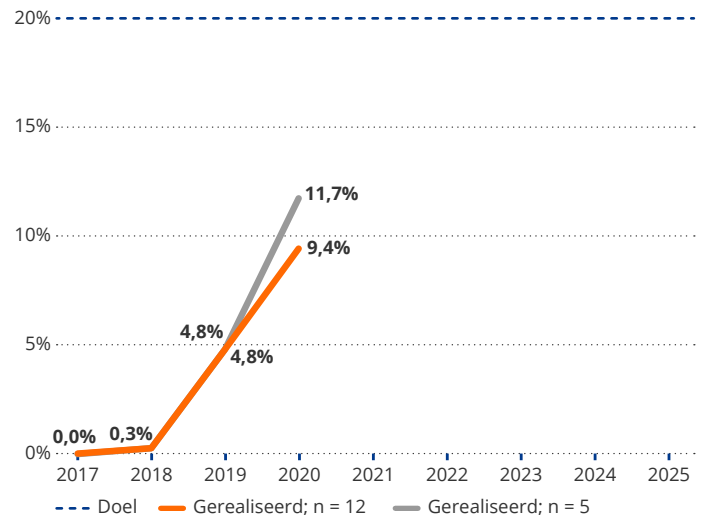
toepassing, hergebruik in de vorm van meermalig gebruik⁸, levensduurverlenging of het gebruik van alternatieve materialen. Om te kunnen meten of het plastic gebruik inderdaad afneemt, is per deelnemer bepaald wat de hoeveelheid plastic is die de deelnemer gebruikt ten opzichte van de totale massa van producten die door de deelnemer op de Nederlandse markt is gebracht. Op deze manier wordt gecorrigeerd voor effecten op de totale productie van de individuele deelnemers. Om het resultaat te bepalen is de uitkomst van deze indicator bepaald ten opzichte van 2017. Bij deze indicator nemen we de deelnemers uit de subcategorie 'verpakkers/disposables' niet mee. Bij een groot aantal van deze verpakkers/disposables is namelijk de hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal die op de Nederlandse markt is gebracht (nagenoeg) hetzelfde als de massa van producten die deze groep op de markt brengt; deze verhouding zal niet veranderen in de toekomst. Dit zou daarom een vertekend beeld geven.

Resultaat 2020

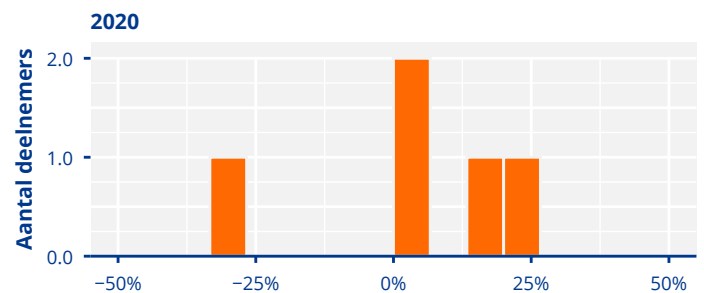
Voor de deelnemers die deze indicator hebben gerapporteerd over de gehele periode van het Plastic Pact NL (5 deelnemers), zien we een afname in de hoeveelheid plastic die is gebruikt ten opzichte van de nulmeting van 2017. Deze afname is 11,7% (gewogen gemiddelde).

Het aantal respondenten waarover deze indicator kan worden berekend is laag (n=5). Hoofddoelstelling 2 betreft namelijk een relatieve doelstelling. Het gaat om een reductie van 20% ten opzichte van 2017. Over 2017 was de response rate nog laag en dat maakt het uitrekenen van deze indicator dan ook alleen mogelijk op basis van deze 5 deelnemers. Daarom hebben we een nieuwe, samengestelde jaar-op-jaar-berekening toegevoegd, gebaseerd op meer partijen.⁹ Op deze manier komt het percentage uit op een afname van 9,4%. Dit is ook de nieuwe standaard waarop we deze hoofddoelstelling in het vervolg zullen rapporteren.

Het verschil tussen beide indicatoren illustreert het effect van een laag aantal respondenten: bij de indicator die is gebaseerd op de 5 deelnemers die over de gehele looptijd van het Plastic Pact NL hebben gerapporteerd komt de impact van een sterke besparing van een relatief grote speler (in deze groep van 5) in 2020 sterk tot uiting. In de groep van 12 respondenten waarover de jaar-op-jaarberekening voor 2020 is uitgevoerd, is de impact van deze deelnemer kleiner. Het groter aantal respondenten waarover gerapporteerd kan worden voor de jaar-op-jaarberekening leidt daarom tot een lager percentage.

Figuur 9 Doelstelling Plastic Pact NL en gerealiseerde gewogen gemiddelde van de afname van hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal die is gebruikt ten opzichte van de nulmeting van 2017 (grijs = deelnemers gedurende gehele looptijd pact: n=5; oranje = jaar-op-jaar berekening: n=12 voor 2019 op 2020)

Figuur 10 Spreiding van de waarden van individuele deelnemers voor 2020 van de indicator afname hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal die wordt gebruikt ten opzichte van 2017 (n=5)

⁸ In paragrafen 3.2.1 en 3.2.2 gebruiken we de term 'meermalig gebruik' om dit hergebruiken van producten en verpakkingen aan te duiden. Dit om onderscheid te maken met het hergebruiken van materiaal.
⁹ Zie paragraaf 2.7 voor een toelichting op de nieuwe jaar-op-jaarberekening van hoofddoelstelling 2 en Appendix A voor de exacte berekening inclusief rekenvoorbeeld.

Wanneer gekeken wordt naar de ontwikkeling tussen 2017 en 2020, dan is bij 4 deelnemers een afname te zien in de hoeveelheid plastic die is gebruikt ten opzichte van de totale afzet van producten. Bij de overige deelnemer is er sprake van een stijging in de hoeveelheid plastic.

De ontwikkeling tussen 2019 en 2020 kan voor 12 respondenten inzichtelijk worden gemaakt. Hierbij zien we bij 7 deelnemers een daling in het aandeel plastic gebruikt in verpakkingen ten opzichte van het totaal aan producten op de markt gebracht en bij 5 deelnemers een toename. Zowel de omvang van de afnames alsook de toenames variëren sterk tussen de bedrijven.

ONTWIKKELING HOOFDDOEL 2	AANTAL BEDRIJVEN (2017-2020)	AANTAL BEDRIJVEN (2019-2020)
Stijging aandeel plastic verpakkingen	1	5
Gelijk aandeel plastic verpakkingen	0	0
Daling aandeel plastic verpakkingen	4	7

Tabel 3 Stijgers en dalers Hoofddoelstelling 2

Het is belangrijk bij deze indicator een verband te leggen met onze kwalitatieve waarnemingen uit paragraaf 3.5. Uit deze analyse blijkt dat er een flinke activiteit is binnen de bedrijven op Reduce-productinnovatie (62). Dit betekent dat bedrijven projecten hebben lopen in hun innovatiepijplijnen die passen bij deze doelstelling. We verwachten de resultaten van deze projecten de komende jaren terug te zien in de resultaten.

3.2.2 INDICATOR 2.2 - MEERMALIG GEBRUIK PLASTIC PRODUCTEN EN VERPAKKINGEN

Veel bedrijven hebben in het kader van de implementatie van de Europese SUP-richtlijn in Nederland in 2021, reeds in 2019 initiatieven ontplooid om meermalig gebruik mogelijk te maken. Een aantal bedrijven welke plastic bekert, bordjes en toebehoren gebruiken of leveren hebben aangegeven in 2020 gewerkt te hebben aan het vervangen hiervan door bijvoorbeeld papieren varianten of composteerbare varianten in te zetten of te leveren, of door herbruikbare varianten in te zetten of te leveren. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld de overstap en/of het stimuleren middels statiegeld van wegwerpbekers en flessen naar herbruikbare bekert en flessen. Er wordt dus deels ingezet op het meermalig gebruik van deze producten, maar ook wordt er veel gekeken naar de inzet van alternatieve materialen.

Er is gevraagd aan de deelnemers of ze één of meerdere van onderstaande acties hebben ondernomen om eenmalige plastic producten en verpakkingen te vervangen:

SOORT ACTIE	AANTAL DEELNEMERS DAT AANGEEFT DEZE ACTIE TE HEBBEN UITGEVOERD (TOTAAL AANTAL TOEPASSERS DIE DATA HEBBEN AANGELEVERD IS 47)
Recente of lopende pilots van meermalig gebruik-modellen voor nieuwe producten of verpakkingen	12
Meermalig gebruik-modellen in gebruik voor verpakkingen die niet naar de consument zijn gericht/B2B	8
Meermalig gebruik-modellen in gebruik voor consumentenproducten of verpakkingen	11
Geen van bovenstaande	15
Anders	3

Tabel 4 Uitgevoerde acties op het vlak van meermalig gebruik van plastic producten en verpakkingen

In 2020 is in de vragenlijst voor het eerst gevraagd naar nieuwe verpakkingen/producten die op de markt worden gebracht/toegepast en meermalig gebruikte plastic verpakkingen/producten (verpakkingen/producten die voor een tweede of opvolgende keer op de markt worden gebracht door de deelnemende partij). In de volgende tabel is deze uitsplitsing te zien. Voor komende jaren is het interessant om te volgen hoe deze verhouding zich ontwikkelt. Het gaat hier dus om verpakkingen die reeds gebruikt zijn en niet om (mogelijk) herbruikbare verpakkingen.

	VERPAKKINGEN (MASSA IN TON)	PRODUCTEN (MASSA IN TON)
Nieuwe plastic verpakkingen/producten (inclusief diegene met gerecycled en biobased materiaal)	475.961	110.837
Meermalig gebruikte plastic verpakkingen/producten (voor de 2e of opvolgende keer op de markt gebracht)	28.838	521

Tabel 5 Verhouding nieuwe versus meermalig gebruikte plastic verpakkingen/producten

3.3 HOOFDDOELSTELLING 3 – 70% RECYCLING

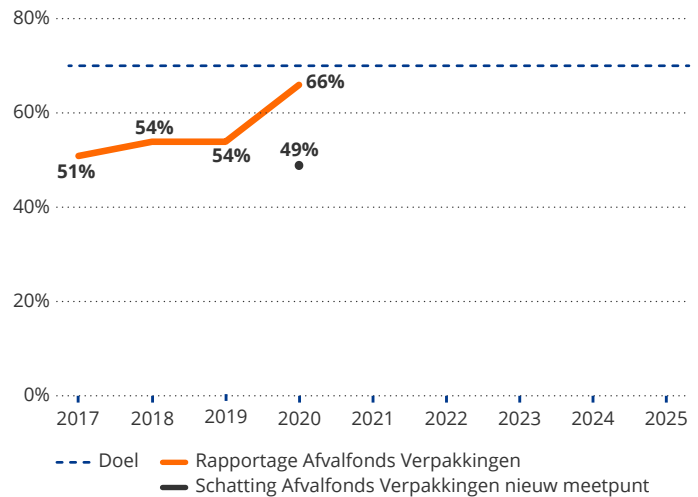
De derde hoofddoelstelling van het Plastic Pact NL is dat er in 2025 door de Plastic Producerende Bedrijven voldoende sorteer- en recyclingcapaciteit in Nederland is gecreëerd zodanig dat minimaal 70% van het gewicht van alle eenmalige plastic producten en verpakkingen die in Nederland in de afvalfase belanden, hoogwaardig gerecycled worden (zie artikel 5 Plastic Pact NL). Deze doelstelling heeft betrekking op sorteerders en recyclers. Het gaat hier om 24 deelnemers, waarvan er 20 data hebben aangeleverd.

3.3.1 INDICATOR HOOFDDOEL 3 – AANDEEL GERECYCLED PLASTIC TEN OPZICHTE VAN INGEZAMELD PLASTIC

Om het eerste hoofddoel van het Plastic Pact NL te kunnen realiseren moet er in Nederland gezorgd worden voor voldoende sorteer- en recyclecapaciteit. Om te kunnen monitoren hoe de deelnemers van het Plastic Pact NL ervoor staan op het gebied hiervan wordt allereerst gekeken naar het aandeel gerecycled plastic ten opzichte van het totaal plastic afval dat is ingezameld.

Resultaat 2020

Vorig jaar is vanwege methodologische redenen besloten om voor deze doelstelling enkel de bedrijven in beschouwing te nemen die zowel hebben gerapporteerd over de hoeveelheid plastic die is ingezameld, alsook de hoeveelheid plastic die is gerecycled. Met de verbeterde vragenlijst van dit jaar is echter gebleken dat dit doel hierdoor bij de meeste deelnemers niet meetbaar is. Dit jaar is daarom besloten om in deze rapportage de waarde, zoals door het Afvalfonds Verpakkingen berekend voor de gehele kunststof verpakingsketen in Nederland, over te nemen. Deze resultaten zijn daarmee dus niet een verdienste van het Plastic Pact NL specifiek¹⁰. Door het Afvalfonds Verpakkingen wordt gerapporteerd dat in 2020 66% van het plastic verpakingsafval in Nederland wordt gerecycled, uitgaande van de EU-definitie zoals die in 2020 gold waarbij gekeken wordt naar de input van het mechanische recycleproces. De rapportages over de verschillende jaren laten voor dit percentage een stijgende lijn zien. Met ingang 2021 wordt recycling gemeten op het moment dat het plastic is gewassen en uit het mechanische recyclingsproces komt¹¹, waardoor een lager percentage gerapporteerd zal worden. Het Afvalfonds Verpakkingen rapporteert een geschat percentage van 49% voor dit nieuwe meetpunt over 2020.

Figuur 11 Doelstelling Plastic Pact NL en het aandeel gerecycled plastic ten opzichte van het totaal plastic afval dat is ingezameld in Nederland zoals gerapporteerd door Afvalfonds Verpakkingen

3.3.2 SUBINDICATOR HOOFDDOEL 3 – ONTWIKKELING HOEVEELHEID GERECYCLED PLASTIC

Het percentage van het Afvalfonds Verpakkingen behelst de gehele Nederlandse kunststof verpakingsketen. Het is daarnaast interessant om te zien hoe de recyclingcapaciteit van de deelnemende partijen uit het Plastic Pact NL zich ontwikkelt. Ondanks dat geen volledig beeld gegeven kan worden van de hoeveelheid gerecycled plastic op basis van de huidige gegevens in het Plastic Pact NL, is wel gekeken hoe de hoeveelheid gerecycled plastic (op basis van de input-zijde (het moment dat het gesorteerd product de recyclingfabriek ingaat) zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld¹². Hierbij is gekeken naar hoe de hoeveelheid is veranderd voor die partijen die zowel in 2017 en 2019 hebben gerapporteerd (8 deelnemers), en voor de partijen die in 2019 en 2020 (7 deelnemers) hebben deelgenomen. Op basis daarvan is de ontwikkeling tussen 2020 en 2017 in kaart gebracht. Het blijkt dat de hoeveelheid gerecycled plastic ten opzichte van 2017 is gestegen met 16,5%.

3.3.3 INDICATOR 3.1 – AANDEEL UITGESORTEERDE MONOSTROMEN IN INGEZAMELD PLASTIC

Indicator 3.1 monitort de voortgang over de sortering in monostromen ten opzichte van de totale hoeveelheid plastic die is ingezameld. Monostromen zijn efficiënter om in te zetten in hoogwaardige grondstoffen, bestemd voor een volgend 'leven'.

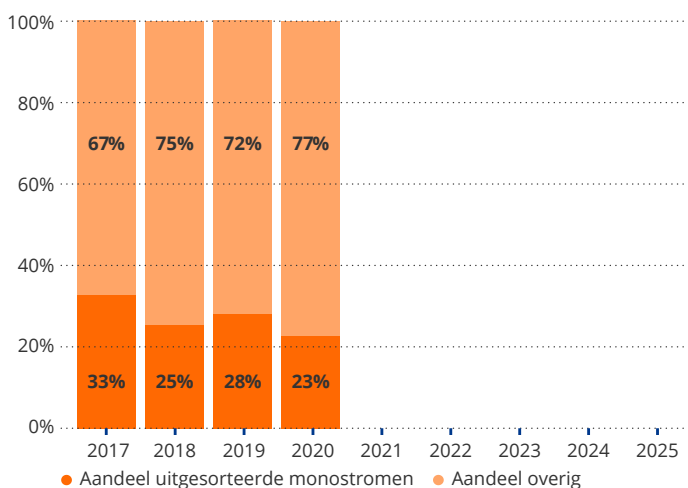
¹² Reden voor het rapporteren aan de hand van de input-zijde is dat verslagjaar 2020 het eerste jaar is waarbij ook de output wordt gemeten. De Europese Unie schrijft met ingang van 2021 een nieuwe methode voor het berekenen van het recyclingpercentage voor, zie paragraaf 1.6.

¹⁰ Zie paragraaf 2.8 voor een uitgebreide toelichting op deze verandering in de methodologie.

¹¹ Zie paragraaf 2.6 voor meer informatie over het nieuwe meetpunt.

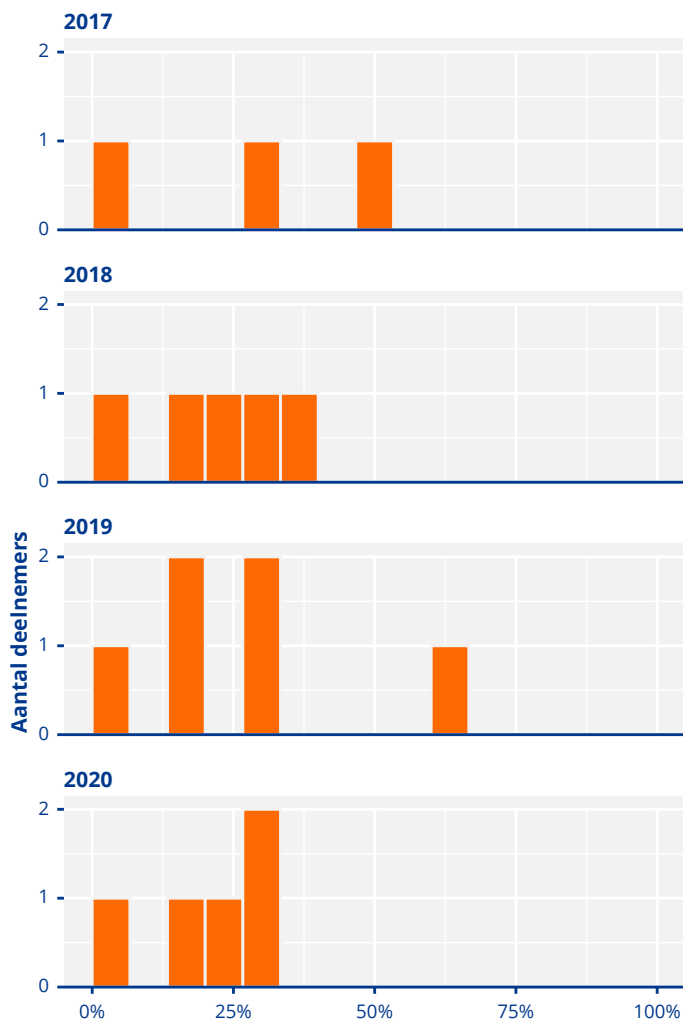
Resultaat 2020

In 2020 kon voor 5 deelnemers (van de 6 deelnemers die in 2020 hebben gerapporteerd en hebben aangegeven plastic in te zamelen) worden berekend dat het gewogen gemiddelde van het totaal ingezameld plastic dat in monostromen wordt uitgesorteerd 23% is. Van de 3 deelnemers die in 2017 gerapporteerd hadden over hun aandeel mono- en mixstromen, kon worden berekend dat 33% van het totaal ingezameld plastic bestond uit monostromen (gewogen gemiddelde). Dit percentage is in 2020 gedaald. Echter, hierbij moet worden opgemerkt dat de groep deelnemers waarover ieder jaar wordt gerapporteerd sterk varieert en dat deze indicator daarnaast voor een beperkt aantal deelnemers kan worden berekend. Dit kan de resultaten beïnvloeden (zie ook de tabel met stijgers en dalers).

Figuur 12 Ontwikkeling totale aandeel uitgesorteerde monostromen ten opzichte van de totale hoeveelheid plastic die is ingezameld over de jaren heen

Wanneer gekeken wordt naar de percentages van de individuele deelnemers aan het Plastic Pact NL over de verschillende jaren, dan zien we ook daarin een daling. Het gemiddelde van de individuele deelnemers is gedaald van 25% in 2017 naar 20% in 2020.

Figuur 13 Spreiding van de waarden van individuele deelnemers voor 2017 (n=3), 2018 (n=5), 2019 (n=6) en 2020 (n=5) van de indicator het aandeel sortering in monostromen ten opzichte van de totale hoeveelheid plastic die is ingezameld

Er is slechts één deelnemer voor wie deze indicator berekend kan worden over de gehele periode 2017-2020. Het aandeel monostromen in de hoeveelheid plastic die is gesorteerd, is bij deze deelnemer gestegen in de periode 2017-2020. Wanneer gekeken wordt naar de twee deelnemers die kunnen rapporteren over de periode 2019-2020, dan zien we daarbij bij beide deelnemers ook een stijging.

ONTWIKKELING INDICATOR 3.1	AANTAL BEDRIJVEN (2017-2020)	AANTAL BEDRIJVEN (2019-2020)
Daling	-	-
Gelijk	-	-
Stijging	1	2

Tabel 6 Stijgers en dalers Indicator 3.1

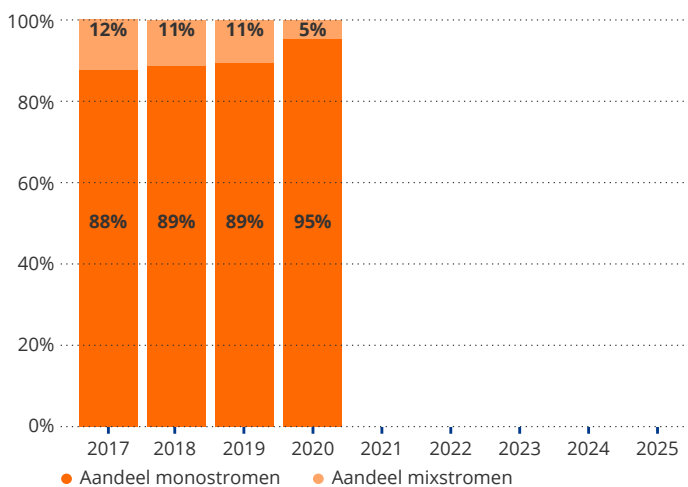

3.3.4 INDICATOR 3.2 – AANDEEL MONOSTROMEN IN GERECYCLED PLASTIC

Indicator 3.2 rapporteert op het aandeel monostromen en mixstromen in de hoeveelheid gerecycled plastic. Dit geeft inzicht in de potentie voor toepassing van het gerecycled materiaal in nieuwe producten en verpakkingen. Het betreft hier de monostromen zoals die in de Nedvang *waste tool* worden gerapporteerd. Onder monostromen verstaan wij 7 stromen: PET, PE, PP, folies, PET trays, MPO en PS.

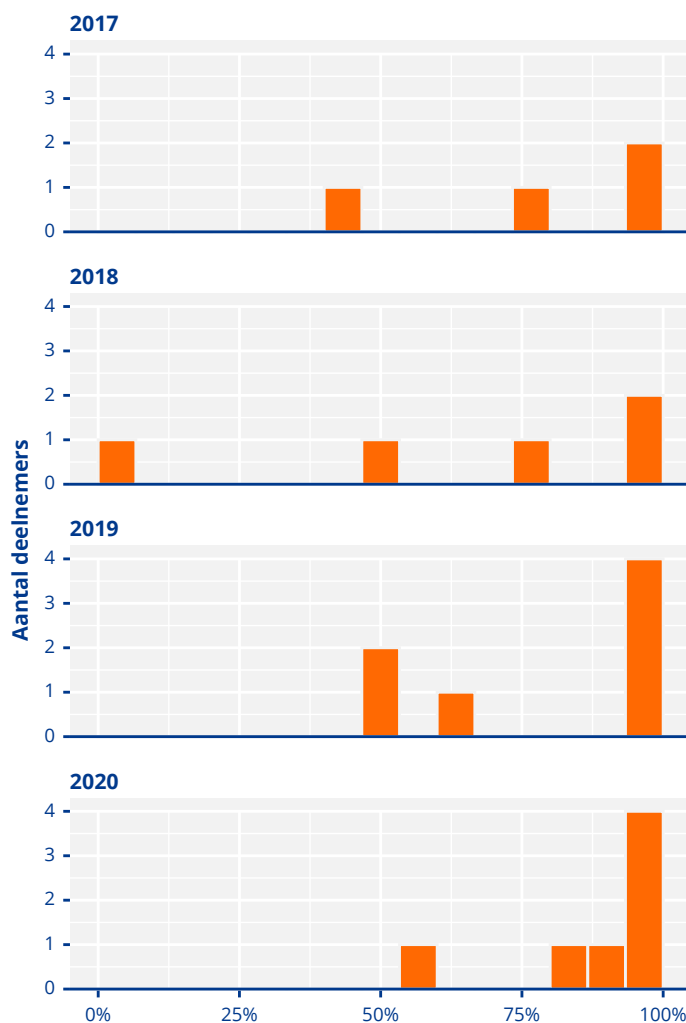
Resultaat 2020

In 2020 was het gewogen gemiddelde van het aandeel monostromen in de totale hoeveelheid gerecycled plastic 95%. In 2017 was dit 88% (op basis van 4 deelnemers). Daarna is er een lichte toename in het aandeel monostromen waar te nemen: in 2018 en 2019 was het aandeel monostroom 89% (respectievelijk 5 en 7 deelnemers) en in 2020 nam het aandeel monostromen nog verder toe naar 95% (7 deelnemers van de 13 deelnemers die in 2020 hebben gerapporteerd en hebben aangegeven te recyclen).

Figuur 14 Het totale percentage monostromen in de hoeveelheid gerecycled plastic over de jaren heen

Wanneer gekeken wordt naar de individuele deelnemers, dan ligt dat percentage gemiddeld op 89%. De minimale gerapporteerde waarde voor 2020 is hierbij 54%. De deelnemers die in 2020 voor het eerst hebben gerapporteerd voor deze indicator hebben veelal een hoog percentage monostromen in de hoeveelheid gerecycled plastic. Dit verklaart dan ook de toename in zowel het gewogen gemiddelde als het ongewogen gemiddelde.

Figuur 15 Spreiding van de waarden van individuele deelnemers voor 2017 (n=4), 2018 (n=4), 2019 (n=7) en 2020 (n=7) van de indicator het aandeel monostromen in de totale hoeveelheid gerecycled plastic

Er zijn twee deelnemers voor wie deze indicator berekend kan worden over de gehele periode 2017-2020. We zien we bij deze twee deelnemers een gelijkblijvend percentage. Echter, bij de gelijkblijvende percentages is het maximum van 100% bereikt.

Daarnaast is gekeken naar de partijen die zowel over 2019 als 2020 hebben gerapporteerd. Hierbij zien we wederom bij twee partijen een gelijkblijvend percentage (100%), bij 1 partij een daling en bij 1 partij een stijging.

ONTWIKKELING INDICATOR 3.2	AANTAL BEDRIJVEN (2017-2020)	AANTAL BEDRIJVEN (2019-2020)
Daling	-	1
Gelijk	2	2
Stijging	-	1

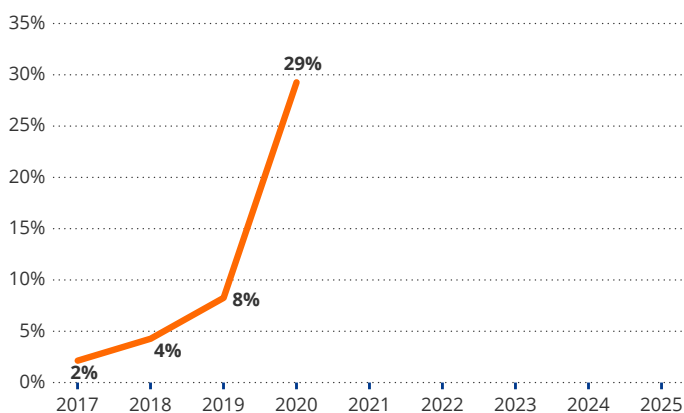
Tabel 7 Stijgers en dalers Indicator 3.2

3.3.5 INDICATOR 3.3 – HOEVEELHEID PLASTIC VERBRAND

Deze indicator rapporteert over de hoeveelheid afgedankte plastics in Nederland die als restmateriaal in afvalenergiecentrales in Nederland zijn verwerkt. Hiervoor wordt van de Plastic Pact NL-deelnemers de hoeveelheid plastic verbrand in afvalcentrales in Nederland als percentage van de totale hoeveelheid plastic afval ingezameld genomen.

Resultaat 2020

Deze indicator is berekend voor enkel die deelnemers die zowel hebben gerapporteerd over hoeveel er is ingezameld als over hoeveel er is aangeboden voor verbranding. In 2020 werd 29,2% van de hoeveelheid ingezameld plastic door de deelnemers verbrand/of aangeboden voor verbranding in afvalcentrales in Nederland. Het aandeel van het plastic dat wordt ingezameld door de deelnemers aan het Plastic Pact NL, maar dat uiteindelijk wordt verbrand in afvalcentrales in Nederland, is toegenomen in de afgelopen jaren. In 2017 was dit 1,8%, dit steeg naar 4,0% in 2018 en 8,0% in 2019. In 2020 werd 29,2% van het ingezamelde plastic verbrand in Nederlandse afvalcentrales.

Figuur 16 Het aandeel van het plastic dat wordt ingezameld door de deelnemers aan het Plastic Pact NL, maar dat uiteindelijk wordt verbrand in afvalcentrales in Nederland

Deze indicator wordt enkel berekend voor partijen die zowel hebben gerapporteerd over de hoeveelheid plastic die is ingezameld, alsook plastic aanbieden voor verbranding (in 2020 n=5; van de 6 deelnemers die in 2020 hebben gerapporteerd en hebben aangegeven plastic in te zamelen). De reden hiervoor is dat deze indicator dan niet wordt beïnvloed door een andere verhouding tussen type deelnemende partijen aan het Plastic Pact NL. Wat wel sterk van invloed is op het resultaat van deze indicator is dat de groep deelnemers waarover deze indicator is berekend, is gewijzigd door de jaren heen.¹³

3.4 HOOFDDOELSTELLING 4 – TOEPASSING 35% GERECYCLED MATERIAAL

De vierde hoofddoelstelling van het Plastic Pact NL is dat alle eenmalig te gebruiken plastic producten en verpakkingen die Plastic Toepassende Bedrijven op de markt brengen, in 2025 een zo hoog mogelijk percentage gerecyclede plastics zullen bevatten, met een gemiddelde per bedrijf van minimaal 35%. Daarnaast zullen zoveel mogelijk duurzaam geproduceerde biobased plastics worden gebruikt om het gebruik van primair fossiele plastics te verminderen (zie artikel 6 Plastic Pact NL).

3.4.1 INDICATOR HOOFDDOEL 4 – TOEPASSING GERECYCLED PLASTIC IN VERPAKKINGEN

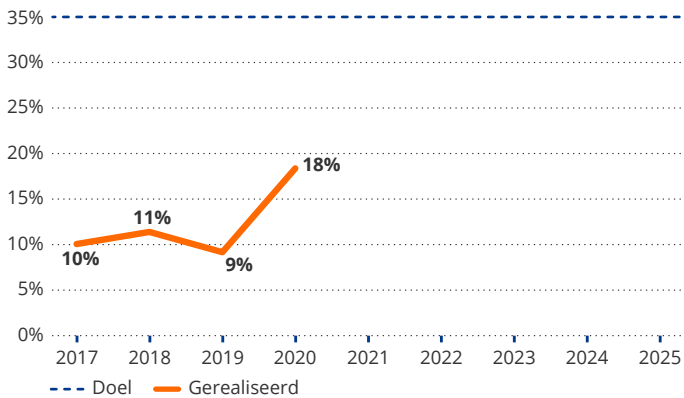
Omdat vorig jaar de respons op deze vraag voor eenmalige plastic producten te laag was om representatief te zijn voor de deelnemers in het Plastic Pact NL wordt bij zowel de indicator voor hoofddoelstelling 4 als indicator 4.1 enkel gerapporteerd over verpakkingen. De voortgang op de hoofddoelstelling wordt dus berekend door te kijken naar het aandeel gerecyclede plastic in het totaal verpakkingsmateriaal dat op de Nederlandse markt is gebracht door de deelnemers.

Resultaat 2020

In 2020 kan het resultaat op basis van 29 deelnemers gerapporteerd worden (van de 46 toepassende bedrijven die in 2020 hebben gerapporteerd). Voor deze 29 deelnemers geldt dat in dat jaar 18% van het totaal aandeel op de markt gebrachte verpakkingen bestond uit gerecyclede materiaal (gewogen gemiddelde).

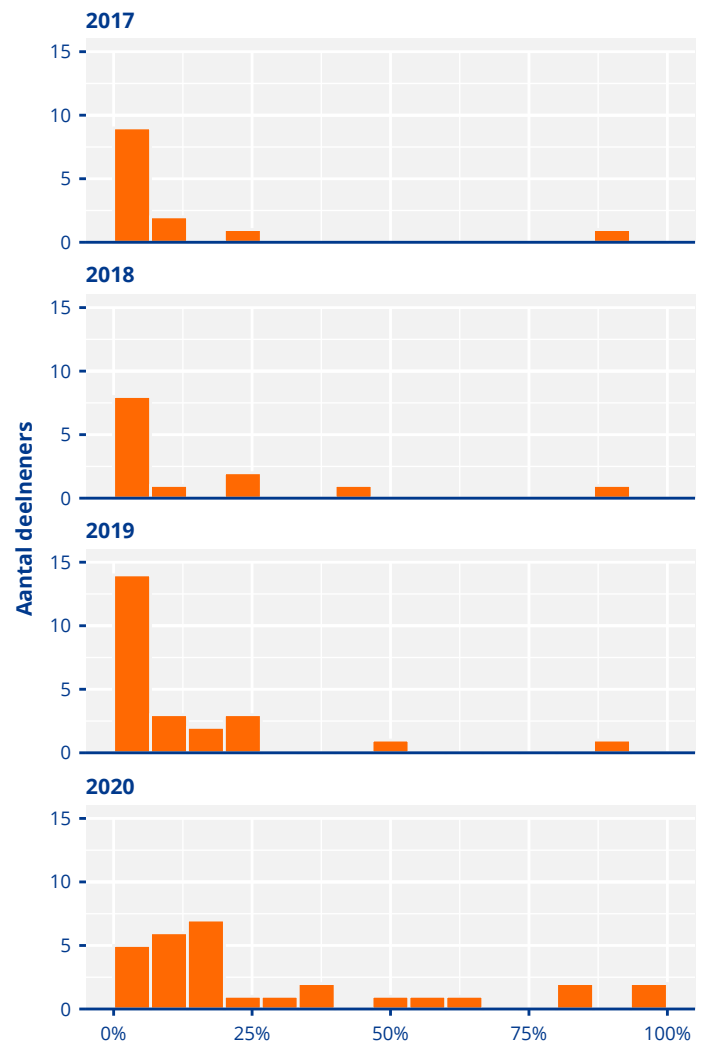
Voor het gewogen gemiddelde van het aandeel gerecyclede plastic in verpakkingen is over de gehele periode een stijgende lijn waar te nemen. In 2017 was het aandeel gerecyclede plastic in verpakkingen 10%, dit steeg naar 11% voor het jaar 2018 en in 2019 daalde het naar 9%. Ook het aantal deelnemers waarvoor deze indicator berekend kon worden steeg van 13 in 2017 naar 28 deelnemers in 2020. De toename in het gewogen percentage van de toepassing van gerecyclede materiaal van 2017 op 2020 is voornamelijk het gevolg van enkele 'grote' partijen die in 2020 voor het eerst hun cijfers rapporteerden die nodig zijn om deze indicator te kunnen bepalen. Ook wanneer naar het gemiddelde percentage van de individuele deelnemers wordt gekeken, kan een stijging worden waargenomen van gemiddeld 11% in 2017 naar 29% in 2020.

¹³ Zie punt 4 van de leeswijzer (§1.4)

Figuur 17 Doelstelling Plastic Pact NL en het aandeel gerecycled plastic in het totaal plastic verpakkingsmateriaal dat op de Nederlandse markt is gebracht over de jaren heen

In de volgende grafiek is te zien dat de spreiding tussen de verschillende deelnemers groot is, variërend tussen 0% en 100%. Bij de spreiding van de resultaten op deelnemers-niveau moet in acht worden genomen dat het voor bijvoorbeeld een producent van PET-flessen eenvoudiger is om andere keuzes te maken en de doelstelling te behalen dan voor een retailer met een veelheid aan verschillende type verpakkingen en producten. Binnen verpakkingen voor levensmiddelen is het (met uitzondering van PET) nog niet toegestaan recycalaat in te zetten. In 2020 zijn de eerste partijen chemisch recycalaat op zeer kleine schaal beschikbaar gekomen. De komende jaren zal, met het opschalen van de capaciteit van chemische recyclage, ook de mogelijkheid om recycalaat binnen levensmiddelenverpakkingen in te zetten, verhogen. Binnen non-food en transportverpakkingen zijn er veel meer mogelijkheden om recycalaat in te zetten. Als onderdeel van de transitieagenda Kunststoffen is dan ook begin 2021 het Actieplan Toepassen Recycalaat en Actieplan Toepassen Biobased gepresenteerd. De impact van deze actieplannen zal pas te zien zijn vanaf 2021 of 2022.

Figuur 18 Spreiding van de waarden van individuele deelnemers voor 2017 (n=13), 2018 (n=13), 2019 (n=24) en 2020 (n=29) van de indicator het aandeel gerecycled plastic in het totaal plastic verpakkingsmateriaal dat op de Nederlandse markt is gebracht

Wanneer enkel wordt gekeken naar de deelnemers (5) die voor de gehele periode 2017-2020 hun cijfers kunnen rapporteren die nodig zijn om deze indicator te kunnen berekenen, dan zien we bij 1 deelnemer een kleine afname, en bij 4 deelnemers een stijging.

Voor de deelnemers (15) die gerapporteerd hebben over 2019 en 2020 is er bij 4 deelnemers een afname waar te nemen, bij 1 deelnemer blijft het aandeel gelijk en bij 10 deelnemers is er een toename.

ONTWIKKELING HOOFDDOEL 4	AANTAL BEDRIJVEN (2017-2020)	AANTAL BEDRIJVEN (2019-2020)
Daling aandeel gerecycled plastic	1	4
Gelijkblijvend aandeel gerecycled plastic	0	1
Stijging aandeel gerecycled plastic	4	10

Tabel 8 Stijgers en dalers Hoofddoelstelling 4

Geconcludeerd kan worden dat er sprake is van een positieve ontwikkeling wanneer we naar individuele bedrijven kijken. De afnames die we waarnemen zijn maar enkele procenten.

3.4.1.1 Indicator 4.0.1 – Toepassing gerecycled plastic in eenmalige plastic producten

Voor 2020 hebben 7 deelnemers (van de 21 toepassende partijen die hebben aangegeven eenmalige plastic producten op de markt te brengen) gegevens aangeleverd over het aandeel gerecycled plastic in de eenmalige plastic producten. Dit jaar kunnen we daarom rapporteren dat 1,8% van de eenmalige plastic producten gerecycled plastic bevatten. Wanneer we kijken naar het ongewogen gemiddelde van de deelnemers, dan is dat gemiddeld 4,6%.

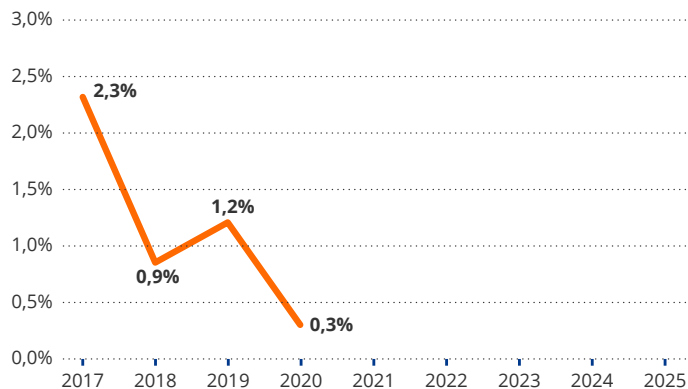
3.4.2 INDICATOR 4.1 – TOEPASSING BIOBASED PLASTIC IN VERPAKKINGEN

Naast hoofddoelstelling 4 is ook gekeken naar het gebruik van biobased plastics in verpakkingen. Hiervoor wordt gekeken naar het volume gebruikte biobased plastics ten opzichte van het totale volume plastic verpakkingen dat op de Nederlandse markt is gebracht. Biobased plastics zijn plastics die gemaakt zijn uit duurzaam geproduceerde biomassa (zoals suiker, cellulose, zetmeel) of uit een CCU-proces en die een lagere CO₂-voetafdruk hebben dan vergelijkbare fossiele plastics. Biobased plastics zijn niet hetzelfde als biodegradeerbare plastics die ook wel composteerbare plastics worden genoemd. Biobased plastics kunnen zowel biodegradeerbaar als niet-biodegradeerbaar zijn.

Resultaat 2020

In 2020 kon deze indicator over 21 deelnemers gerapporteerd worden (van de 46 toepassende bedrijven die in 2020 hebben gerapporteerd). 0,3% van de totale hoeveelheid plastic verpakkingen die door hen op de Nederlandse markt zijn gebracht bestond dat jaar uit biobased plastics.

Voor 2017, 2018 en 2019 is deze indicator gerapporteerd aan de hand van respectievelijk 16, 16 en 23 deelnemers.

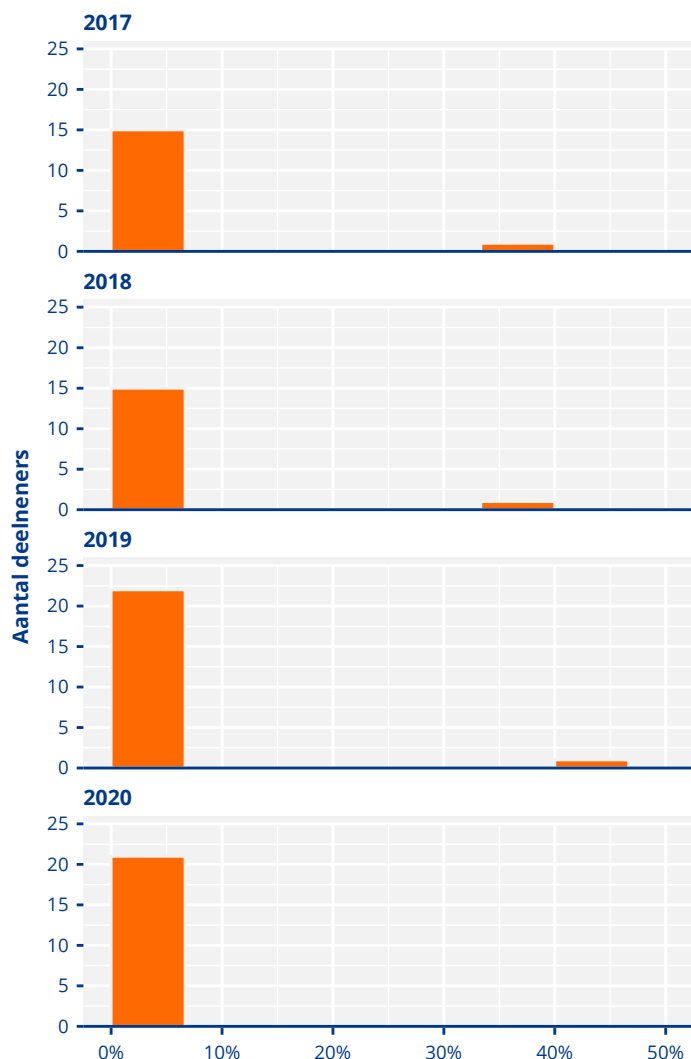
Figuur 19 Gewogen gemiddelde van het aandeel biobased plastic in het totaal plastic verpakkingmateriaal dat op de Nederlandse markt is gebracht over de jaren heen

In 2017 was het aandeel biobased plastics 2,3%, in 2018 daalde dit naar 0,8% en in 2019 steeg het naar 1,2%. In 2020 daalt het naar 0,3% (gewogen gemiddelde). Het individuele gemiddelde van de deelnemers is gedaald van 2,5% naar 0,8%.

Zoals in de volgende spreidingsgrafiek te zien is, waren er in voorgaande jaren grote verschillen te zien tussen de deelnemers. In 2019 gaf één deelnemer een aandeel van 45% op maar er waren ook partijen die 0% opgaven. Deze grote verschillen zijn in 2020 niet te zien. De uiterste zijn 0% en 4,2%.

Deze uitschieter van 45% verklaart voor een deel de stijging in 2019 van zowel het ongewogen, alsook het gewogen percentage op pact-niveau.

Figuur 20 Spreiding van de waarden van individuele deelnemers voor 2017 (n=16), 2018 (n=16), 2019 (n=23) en 2020 (n=21) van de indicator het aandeel biobased plastic in het totaal verpakkingsmateriaal dat op de Nederlandse markt is gebracht

Wanneer wederom gekeken wordt naar de deelnemers die in de loop der jaren hebben gerapporteerd om deze indicator te kunnen bepalen (5) zien we slechts bij één deelnemer een afname in de hoeveelheid biobased plastic in het totaal aan plastic verpakkingen op de Nederlandse markt gebracht. Eén deelnemer rapporteert een gelijkblijvend aandeel en de overige 3 rapporteren een toename. Bij de deelnemer die een gelijkblijvend aandeel rapporteert is er sprake van een percentage van 0. Wanneer gekeken wordt naar de verschillen tussen 2019 en 2020 (13 deelnemers) dan zien we daarin een variërend beeld.

ONTWIKKELING HOOFDDOEL 4	AANTAL BEDRIJVEN (2017-2020)	AANTAL BEDRIJVEN (2019-2020)
Daling aandeel biobased plastic	1	3
Gelijkblijvend aandeel biobased plastic	1	5
Stijging aandeel biobased plastic	3	5

De gerapporteerde percentages zijn zeer laag. Het lijkt er niet op dat het gebruik van biobased plastics een grote vaart heeft genomen, hoewel enkele individuele partijen wel iets meer biobased plastic zijn gaan gebruiken.

3.4.2.1 Indicator 4.1.1 – Toepassing biobased plastic in eenmalige plastic producten

Voor 2020 hebben 8 deelnemers (van de 21 toepassende partijen die hebben aangegeven eenmalige plastic producten op de markt te brengen) gegevens aangeleverd over het aandeel biobased plastic in de eenmalige plastic producten. Dit jaar kunnen we daarom rapporteren dat 0,7% van de eenmalige plastic producten biobased plastic bevatten. Wanneer we kijken naar de percentages op deelnemersniveau, dan is dat gemiddeld 10%.

3.5 ONDERNOMEN VERBETERACTIES EN VERBETERPLANNEN

Naast de kwantitatieve resultaten worden ook kwalitatieve resultaten opgenomen om de voortgang van de realisatie van de doelstellingen in kaart te brengen. Hiernavolgende vermelden we de acties en plannen van deelnemers die de monitoringsvragenlijst hebben ingevuld en van het Ministerie van IenW.

3.5.1 TOEPASSERS, PRODUCENTEN, RECYCLERS, SORTEERDERS EN INZAMELAARS

Een deel van de vragenlijst bestaat uit kwalitatieve vragen naar de verbeteracties en -plannen. Hiermee kunnen we een beeld samenstellen waar de verschillende deelnemers van het Plastic Pact NL inhoudelijk mee bezig zijn en bezig gaan om de collectieve prestaties te verbeteren. De 'innovatiepijlijn' van de verschillende deelnemers en hun plannen en acties die ze voorbereiden, zijn immers de drijvende kracht achter de kwantitatieve resultaten.

Om dit kwalitatieve beeld te schetsen is een classificatie gemaakt aan de hand van de vijf soorten innovatie enerzijds en de Re-ladder anderzijds. Dit geeft dan een compleet beeld en het geeft ook aan waar de huidige accenten liggen. Dit beeld kan inmiddels vergeleken worden met de bevindingen van vorige jaar. Zowel aan toepassers van plastic als aan de plastic producenten, recyclers, sorteerders en inzamelaars in het Plastic Pact NL is gevraagd het gedeelte van de vragenlijst in te vullen waarin werd gevraagd naar de kwalitatieve activiteiten. Dit jaar hebben 64 van de 76 deelnemers in deze categorieën de activiteiten ingevuld (84%).

3.5.1.1 Wat verstaan we onder de vijf soorten innovatie?

We onderscheiden de volgende vijf vormen van innovaties:

1. Productinnovaties: vernieuwingen en verbeteringen van verpakkingen en single-use producten.
2. Procesinnovaties: vernieuwingen en verbeteringen van fysieke- en fabricageprocessen voor genoemde producten (in circulair perspectief, dus ook recycle processen).
3. Diensteninnovaties: vernieuwingen en verbeteren van services aan de klanten, of klant van de klant.
4. Organisatorische innovaties: vernieuwingen en verbeteringen aan administratieve en logistieke processen.
5. Sociale innovaties: vernieuwingen en verbeteringen van geschreven spelregels (wet/strategie/et cetera) en ongeschreven spelregels (cultuur) tussen mensen en organisaties.

In de volgende tabel zien we aan welke verbeteracties en verbeterplannen er in 2020 is gewerkt:

	REUSE	REDUCE	REDESIGN	RENEW	RECYCLE	ALLE R-EN
Productinnovaties	35	62	41	12	66	
Procesinnovaties	2	3	4	0	34	
Diensteninnovaties	12	13	7	6	15	
Organisatorische innovaties	23	6	6	1	11	4
Sociale innovatie	6	7	5	2	24	5

Tabel 9 Ondernomen verbeteracties en verbeterplannen 2020

We hebben ook geanalyseerd hoe dit zich verhoudt tot de verbeteracties en plannen in 2019. Dat is in de volgende tabel weergegeven middels een toe-/afname berekening.

	REUSE	REDUCE	REDESIGN	RENEW	RECYCLE	ALLE R-EN	TOTAAL
Productinnovaties	12	25	-34	-7	45		41
Procesinnovaties	2	-3	0	-3	18		12
Diensteninnovaties	7	11	-2	5	10		31
Organisatorische innovaties	11	0	-5	-3	0	1	4
Sociale innovatie	4	0	-1	0	19		22
Totaal	36	33	-42	-8	92	1	112

Tabel 10 Toe-/afname ondernomen verbeteracties en verbeterplannen 2019-2020

Belangrijke noot vooraf: 2020 is een bijzonder jaar

Het jaar 2020 is een zeer bijzonder jaar geworden waarbij de coronapandemie uitbrak. Dit heeft heel veel impact gehad op de deelnemende bedrijven van het Plastic Pact NL. Catering- en evenementenbedrijven spreken alle over een verloren jaar, waarbij er niets ondernomen/getest/geïmplementeerd kon worden. Een nieuwe wens voor hygiëne-maatregelen staat het uifasieren van SUPs (*single-use plastic products*) soms zelfs in de weg.

Toch zien we een toename van het aantal plannen en activiteiten (+112) bij de bedrijven die wel gerapporteerd hebben.

De analyse van 2020 geeft duidelijk aan dat het zwaartepunt van de acties en plannen wederom in het domein van de productinnovatie liggen en stijgende is. (+41). Daar moet immers veel werk verricht worden om de feitelijke doelstellingen te halen. Het accent is echter verschoven: het zwaartepunt van de activiteiten is verplaatst van Redesign naar Reduce en Recycle. Redesign is vaak een voorbereidende stap naar alle andere Re-s. Op dit punt zien we dan ook een afname tussen 2019 en 2020 van 42 projecten in de innovatiepijplijn.

Verder zien we tussen 2019 en 2020 een stijging van diensteninnovaties (+31). Steeds meer organisaties gaan hun klanten helpen of adviseren. Hiermee verspreidt het Plastic Pact NL gedachtengoed zich steeds verder binnen de productie- en verpakkingsketen.

Bij organisatorische innovaties zien we dat er een behoefte is bij partijen om de regie in handen te nemen bij het bepalen van hun eigen materiaalstromen (retourstromen/statiegeld). Dit is vaak de crux: het organiseren van de logistiek is vaak een project waarbij meerdere partijen in de keten betrokken zijn.

Ten slotte is er een toename gebleken in het aantal sociale innovaties, ofwel de geschreven en ongeschreven spelregels. Vorig jaar werd voorspeld dat veel interne en ketenbrede beleidsdoelstellingen omgezet zouden worden naar acties. De realisatie van deze ambities blijkt uit de toename van verbeteracties. Hiermee gaat het duurzaamheidsperspectief van individueel enthousiasme naar het verankeren van collectieve taken. We verwachten ook in 2021 ook een toename van verbeteracties door de toename die genoteerd wordt op het vlak van sociale innovaties in 2020 (+22).

Als we aan de hand van de Re-ladder de waarnemingen bestuderen, dan zijn de volgende ontwikkelingen zichtbaar:

- Bij Redesign zien we een afname van het aantal ondernomen verbeteracties (-42). De vermoedelijke reden van deze afname is de verschuiving van Redesign naar Reduce en Recycle, zoals hiervoor beschreven. Zoals eerder vermeld betekent herontwerpen dat er verbeteringen optreden, die tot nieuwe verpakkingsvormen leiden, welke weer volledig moeten worden vrijgegeven en logistiek moeten worden ingevoerd vanaf een bepaalde datum enz.
- Bij Reuse zien we niet alleen ontwikkelingen in de producten (+12) maar ook verbeteringen qua organisatie (+11). Vaak zit hier de crux: hoe de Reuse-processen (reversed logistics/statiegeld) te organiseren? Dit sluit aan bij de opmerkingen in de vorige paragraaf.
- Bij Reduce (+33) is een duidelijke invulling te zien die eerder onder de naam Refuse is te vatten: het compleet uifasieren van de plastic verpakking naar papier, karton of zelfs helemaal weglaten. Circa 70% van de acties op het gebied van productinnovatie vallen onder de laatste categorie.
- Het 'klassieke Reduce' (verminderen van materiaalgebruik in het product zelf) wordt minder genoemd, soms zit de inzet van niet-virgin materialen materiaalreductie juist in de weg.
- Het aantal Renew-plannen en -activiteiten daalt (-8). Blijven er alleen 'drop-in' (fossiel-biobased gelijke moleculen) oplossingen over? Opvallend is wel een kleine toename van bedrijven die hun klanten op dit punt (gaan) adviseren/helpen.
- Bij Recycling productinnovatie vinden veel meer activiteiten plaats dan in 2019 (+45). 'Door de ooghalen heen' kan men de volgende trend waarnemen: polystyreen gaat naar (transparant) PET met een hoog percentage rPET, al dan niet in combinatie met afneembare stickering/labels. Bij sommige organisaties gaat het om tientallen/honderden SKU's (Stock Keeping Units) die omgezet moeten worden, hetgeen een groot implementatievermogen vraagt van de eigen organisatie, inclusief de toeleverende partijen.
- Onder Recycling-procesinnovaties (+18) zien we capaciteitsuitbreidingen vaak genoemd worden en het verder ontwikkelen van (nieuwe) wastechieken om het recycelaat zo herbruikbaar als mogelijk te maken.

SPA Reine: minder plastic in 1,5L fles

SPADEL

Spadel

De nieuwe 1,5L fles van mineraalwater SPA Reine heeft een ware transformatie ondergaan. De fles heeft niet alleen een andere look, maar bestaat ook uit minder plastic materiaal. Het is onze lichtste 1,5L fles niet-bruisend natuurlijk mineraalwater ooit. Hiermee besparen we naar verwachting 300 ton PET per jaar.

MEER MET MINDER PLASTIC

Welke doelstelling/indicator?

Reductie plasticgebruik

Besparing in tonnen: De nieuwe SPA Reine 1,5L fles is meer dan 10% lichter dan zijn voorganger. Hiermee besparen we naar verwachting 300 ton PET per jaar.

Wat moest er voor gebeuren?

- Een projectteam is 1,5 jaar lang bezig geweest om het juiste design te ontwikkelen. Een design wat niet alleen aantrekkelijk en consumentvriendelijk is, maar bovenal ook aansluit bij onze ambitie om minder single-use plastic te gebruiken in onze verpakkingen.
- Er zijn in totaal 9 verschillende designs ontwikkeld waarvan er 3 intensief zijn getest.
- Naast het designproces, zijn er ook investeringen gedaan om de preform mallen, labels en omverpakkingen aan te passen.

Hellmann's: voorloper met 100% rPET voor Food-producten!

Hellmann's nu van 100% food-grade gerecycled plastic!

NOW MADE FROM
100% RECYCLED PLASTIC

<https://www.unilever.com/news/news-search/2020/hellmanns-helps-consumers-make-the-right-choice-for-the-planet/>

MEER MET MINDER PLASTIC

Welke doelstelling/indicator?

Inzet meer recycalaat

Besparing in tonnen: 70 ton plastic per jaar in NL, binnenkort opgeschaald naar volledige Calve en Hellmann's range

Wat moest er voor gebeuren?

- Kwaliteitstesten gerecycled materiaal in contact met voeding (mayonaisse)
- Testen verpakkinglijnen en optimalisaties voor in gebruikname verpakkingen van gerecycled materiaal
- Consumentenperceptie van grijze gloed gerecycled materiaal op de mayonaisse omzetten naar een positieve milieu-connotatie (oa met nieuwe Artworks gefocust op 100% rPET)

Hoe lang duurde het van idee naar realisatie?

+/- 4 jaar

Toepasbaar bij andere bedrijven?

Ja!

3.5.2 HET MINISTERIE VAN IENW¹⁴

In deze paragraaf wordt de voortgang op het verminderen van het gebruik van eenmalige plastic producten en verpakkingen binnen de catering in de gebouwen van het Ministerie van IenW toegelicht. Het betreft hier de gebouwen van de Bestuurskern, Rijkswaterstaat en het KNMI.

Er is afgesproken dat het Ministerie van IenW over de voortgang rapporteert door het gebruik van plastic producten en verpakkingen in de catering in de gebouwen van het ministerie weer te geven in kg en in %. De data zijn nog niet specifiek genoeg en nog niet beschikbaar voor alle gebouwen van het ministerie. Overleg met cateraars is gaande om de databeschikbaarheid te verbeteren.

3.5.2.1 BSK – Rijnstraat 8¹⁵

Door de inzet van het in 2019 gestarte project 'Haagse Bubbels/Plat Haags' zijn in 2020 997 PET-flessen bespaard op de locatie Rijnstraat 8. Daarnaast zijn hier begin 2020 alle eenmalig te gebruiken bestek, borden en rietjes uit de schappen gehaald en vervangen door recyclebare materialen. Deze reductie aan plastic is deels teniet gedaan door de hygiënemaatregelen in het kader van COVID.

De aangevoerde hoeveelheid plastic verpakkingen en eenmalige plastic producten door de cateraar kan voor 2020 alleen in totaal worden gegeven en niet op locatieniveau. Op basis van het overall inkoopvolume schat ISS dat het aandeel van Rijnstraat 8 rond de 7% ligt.

JAARTAL	ISS-TOTAAL KG PLASTIC INGEKOCHT	R8-GESCHAT KG PLASTIC INGEKOCHT
2019	124.266	8.699
2020	117.018	8.191

Tabel 11 Ingekocht plastic Ministerie van IenW

Als de hoeveelheid aangeleverd plastic bij Rijnstraat 8 wordt vergeleken met de data afkomstig van de afvalinzamelaar dan vallen twee zaken op:

- Er is *minder* plastic ingekocht in 2020 dan in 2019
- Er is in 2020 *meer* plastic afgevoerd dan in 2019

Redenen voor de toename van het afgevoerde plastic is dat Rijnstraat 8 tijdens de COVID-periode geopend was in verband met vitale functies. Per dag waren gemiddeld 500 tot 700 mensen aanwezig en in verband met hygiënemaatregelen werden nagenoeg alle cateringartikelen in folies en wikkelpastic aangeboden.

3.5.2.2 RWS en KNMI¹⁶

De ingekochte hoeveelheid eenmalige plastic producten en disposables door de cateraar in de gebouwen van RWS en het KNMI bedraagt:

JAARTAL	KG PLASTIC INGEKOCHT
2018	730
2019	388
2020	71

Tabel 12 Ingekocht plastic

Er is dus een duidelijke afname in de hoeveelheid eenmalige plastic producten in de catering bij RWS en KNMI te zien. Dit is het resultaat van actief beleid om plastic producten uit te faseren dan wel te vervangen door herbruikbare en/of alternatieve materialen. Anderzijds is dit veroorzaakt door een sterk verminderd aantal bezoekers vanwege COVID-19. Een aantal locaties waren vanaf maart 2020 gesloten.

3.6 ABSOLUTE OMVANG EN IMPACT PLASTIC PACT NL

Voorgaande resultaten laten de relatieve vooruitgang zien die de aangesloten partijen bij het Plastic Pact NL boeken. Een belangrijke vraag is ook wat nu de impact is van het Plastic Pact NL in absolute zin. Het Plastic Pact vertegenwoordigt een aanzienlijk deel van de markt. Zoals reeds eerder door het RIVM aangegeven bestaat er bij de monitoringsystematiek van het Plastic Pact NL wel het risico op dubbeltelling van de op de markt gebrachte verpakkingen: de daadwerkelijke omvang van het Plastic Pact NL ligt daarom (waarschijnlijk) lager dan dit percentage van de marktomvang.

Door de bij het Plastic Pact NL aangesloten partijen werden in 2020 476 kton plastic verpakkingen op de markt gebracht. Wanneer we vermoedelijke dubbeltellingen verwijderen resulteert nog 326 kton. De aangesloten partijen zamelde 344 kton in. Volgens het Afvalfonds Verpakkingen is er in 2020 in Nederland 554 kton plastic verpakkingen op de markt gebracht.

Naast de absolute omvang is het ook van belang wat de impact is in absolute zin van het Plastic Pact NL. Voor het maken van een schatting van de impact van het Plastic Pact NL baseren we ons op de absolute hoeveelheden en de gemiddelde relatieve voortgang die door partijen wordt gemaakt. Op basis hiervan komen we uit op de volgende

¹⁴ Dit onderdeel (paragraaf 3.5.2) is door het Ministerie van IenW aangeleverd conform de gemaakte afspraken in het Plastic Pact NL.

¹⁵ Bronnen: Duurzaamheidsverslag 2020; data Cateraar ISS

¹⁶ Bronnen: Albron; productmanager RWS; contractmanager RWS

absolute impact voor de hoofddoelstellingen (let op dat ook hierbij (mogelijk) sprake is van dubbeltellingen):

- Hoofddoelstelling 1: ongeveer 35 kton verpakkingsmateriaal extra recyclebaar in 2020 ten opzichte van 2017.
- Hoofddoelstelling 2: ongeveer 30 kton minder plastic op de markt gebracht in 2020 ten opzichte van 2017 uitgaande van alle partijen die over 2019 en 2020 data hebben aangeleverd in combinatie met de afname van 2017 op 2019.
- Hoofddoelstelling 3: ongeveer 55 kton extra plastic afval gerecycled in 2020 ten opzichte van 2017 uitgaande van de huidige definitie geldend tot 2021 en de cijfers van het Afvalfonds Verpakkingen voor recycling in heel Nederland.
- Hoofddoelstelling 4: ongeveer 25 kton extra toepassing van gerecycled of biobased plastic in 2020 ten opzichte van 2017.

HOOFDSTUK 4

VOORUITBLIK MONITORINGSRONDE OVER 2021

4.1 AANBEVELINGEN EN VERANDERINGEN VOOR MONITORING OVER 2021

Op basis van de monitoringsrapportage hebben Berenschot en Arcadis de volgende twee aanbevelingen:

1. Aanscherping van hoofddoelstelling 3:

Zoals we concluderen bij de monitoringsresultaten van hoofddoelstelling 3, (zie paragraaf 2.8) blijkt deze doelstelling niet goed meetbaar. Daarnaast is het op basis van de formulering van de doelstelling niet duidelijk welke acties de deelnemers van het Plastic Pact NL dienen te ondernemen om toe te werken naar deze doelstelling. De stuurgroep zou de doelstelling kunnen aanscherpen, met als doel dat deze beter te beïnvloeden en beter te monitoren is.

2. Bevordering van respons en datadichtheid

De respons en de datadichtheid zijn cruciaal voor het monitoren van het Plastic Pact NL. Allereerst geldt dat als meer deelnemers data aanleveren, de monitoringscijfers representatiever zijn voor het hele Plastic Pact NL. Daarnaast is het belangrijk dat de deelnemers die data aanleveren de uitvraag zo volledig mogelijk kunnen invullen, zodat de monitoringscijfers een betrouwbare afspiegeling zijn voor de daadwerkelijk behaalde resultaten door de deelnemers. Uit het uitvoeren van de monitoring van de afgelopen jaren blijkt dat het verzamelen van de monitoringsgegevens een proces is dat iedere deelnemer op een andere manier inricht en dat sterk kan verschillen van organisatie tot organisatie. De stuurgroep kan bijdragen aan het verhogen van de datadichtheid door de monitoringsuitvraag zoveel mogelijk constant te houden, aangezien partijen soms veel tijd en inspanning nodig hebben om de gegevensverzameling voor nieuwe of aangepaste vragen op te zetten.

4.2 VERWACHTE MONITORINGRESULTATEN 2021

Op basis van de huidige activiteiten van de deelnemers kan een beeld worden gevormd van de resultaten die de deelnemers verwachten te behalen.

4.2.1 ACTIVITEITEN WERKGROEPEN IN 2021

In 2021 hebben de ondertekenaars van het Plastic Pact NL samengewerkt in twee werkgroepen: 'Reductie en hergebruik' en 'Verpakkingsketen'. In de werkgroepen worden ervaringen rond pilots uitgewisseld en worden ondertekenaars

aangemoedigd om gezamenlijk te innoveren. Hieronder schetsen we kort waar de werkgroepen zich in 2021 mee bezig hebben gehouden.

4.2.1.1 Werkgroep Reductie en hergebruik

De werkgroep Reductie en hergebruik richt zich op vermindering van het plasticgebruik door reductie, bevordering van hergebruik en inzet van alternatieve materialen. De in 2020 gestarte pilotprojecten zijn door de betrokken ondertekenaars voortgezet:

- **Zero Waste Cup (voorheen Loop-a-cup):** een door Paardekooper ontwikkeld herbruikbaar bekersisteem dat initieel in samenwerking met Mission Reuse is getest in een pilot in Utrecht. Daar is in 2020 met een speciaal ontwikkelde herbruikbare beker een pilot zonder technologie uitgevoerd bij twee cafés. Mede op basis van de inzichten die in deze test zijn opgedaan, is een samenwerking met technologie leverancier PackBack vormgegeven en is in 2021 de pilot opgeschaald naar zes cafés in Rotterdam. De pilot in Rotterdam is geen eindig project, maar vormt de start van de uitrol en doorlopende optimalisatie van dit systeem.
- **Smart supermarket:** verkennen van mogelijkheden voor het invoeren van slimme navulsystemen en hergebruik oplossingen. Consumenten kunnen, als de pilot is gerealiseerd, hierdoor hun eigen verpakking meebrengen naar de winkel en deze vullen. Dit leidt tot substantiële reductie van plastic verpakkingsafval. Aldi en Lidl zijn in samenwerking met Universiteit Utrecht een onderzoek gestart om inzicht te krijgen in de potentie van refill oplossingen in discounter supermarkten. In opdracht van het Ministerie van IenW heeft Kantar¹⁷ de kansen in kaart gebracht om Nederlanders en Nederlandse supermarkten in beweging te krijgen om herbruikbare verpakkingen te gebruiken. Het onderzoek maakt inzichtelijk welke mogelijkheden er zijn om de (verdere) introductie van herbruikbare verpakkingen in supermarkten te bevorderen.
- **Sluiten van de B2B loop:** deze pilot heeft als doel om een future-proof closed-loop systeem met herbruikbare emmers te testen in de B2B-leveringsketen van sauzen en soepen. In 2021 is de pilot opgestart als samenwerking tussen Dijkstra Plastics en De Clique, die verschillende reststromen opnieuw in de markt brengt. De Clique maakte voorheen gebruik van single-use-zakken voor

¹⁷ Kantar Public, Kansen om Nederlanders en Nederlandse supermarkten in beweging te krijgen om herbruikbare verpakkingen te gebruiken en introduceren, augustus 2021, Kansen om Nederlanders en Nederlandse supermarkten in beweging te krijgen om herbruikbare verpakkingen te gebruiken en introduceren | Rapport | Rijksoverheid.nl

het vervoeren van diverse reststromen en heeft in het kader van circulaire ambities de stap gezet om hier een herbruikbaar alternatief voor te vinden. Nieuwe emmers van Dijkstra Plastics zijn geschikt gevonden als alternatief. Deze worden na iedere gebruikscyclus door De Clique gereinigd en opnieuw gebruikt. Na initiële gebruikstesten is de oplossing geschikt bevonden als nieuw normaal en is er recent opgeschaald naar de inzet van 2000 emmers. Lessen hieruit kunnen vervolgens worden toegepast in andere domeinen zoals bijvoorbeeld hergebruik van verfemmers.

4.2.1.2 Werkgroep Verpakkingsketen

De deelnemers aan de werkgroep Verpakkingsketen hebben met elkaar een aantal pilotprojecten voortgezet om het ontwerp en de recycling van plastic verpakkingen te verbeteren.

De pilotprojecten zijn:

- **Bedrijfsafval:** vanaf 2023 geldt de producentenverantwoordelijkheid ook voor bedrijfsmatig PMD. Na analyse van de mogelijkheden is geconstateerd dat de keuzes die Afvalfonds Verpakkingen nog moet maken over de invulling van het systeem moeten worden afgewacht alvorens koplopers hiermee aan de slag kunnen. Deze pilot is daarom gepauzeerd.
- **PET-trays:** realiseren van circulaire PET-trays door middel van tray-to-tray recycling. In 2021 is een wastest uitgevoerd naar het effect van de sealcoating op het recyclingproces en zijn sorteertesten uitgevoerd bij NTCP.
- **Harmonisatie non-food flessen:** in de pilot zijn flacons met schoonmaakproducten ingezameld en opnieuw verwerkt tot flacon. Hierbij is samen met groothandels en een brancheorganisatie opgetrokken wat de schaalbaarheid vergroot. Er wordt gewerkt aan standaardisatie van ontwerp- en materiaalkeuze voor flacons met schoonmaakproducten.
- **Food-to-food PP vormvaste verpakkingen:** er is onderzocht welke EFSA regelgeving van toepassing is en wat de recycling industrie aanvullend moet doen om food-grade recycling van polypropyleen (PP) mogelijk te maken. Hiernaast zijn twee sorteertesten uitgevoerd. Een op basis van een markeertechniek en een op basis van artificial intelligence.

- **Paper laminates;** de pilot richt zich op het verbeteren van de totale keten van papierlaminaten, van drankenkartons tot koffiebekers. Deze materialen hebben vaak een plastic binnenlaag. Het is aangetoond dat mix paper laminates uitgesorteerd kunnen worden. Het is de uitdaging om een verwerker te vinden die deze stroom wil verwerken. Hiermee is aangetoond dat deze stroom recyclebaar is en wordt de pilot afgesloten.

4.2.1.3 Verwacht effect activiteiten werkgroepen

We verwachten dat de resultaten van bovengenoemde pilots maar zeer beperkt terug te zien in de rapportage over 2021, omdat partijen deze best-practices niet direct geïmplementeerd hebben. In de rapportage over 2022 zouden de resultaten van deze werkgroepactiviteiten wel terug te zien moeten zijn.

4.2.1.4 Werkgroep Communicatie, educatie en gedrag

De werkgroep communicatie, educatie en gedrag heeft in 2020 een eindrapport opgesteld waarna zij is ontbonden. Veel van de adviezen zijn overgenomen en de communicatie vanuit het Plastic Pact NL wordt voortgezet via de website (www.meermetminderplastic.nl) waaraan nog speciale webpagina's worden toegevoegd met besloten content voor de ondertekenaars. Het Plastic Pact NL blijft ook actief op social media-kanalen en via nieuwsbrieven.

APPENDIX A: UITGANGSPUNTEN METHODOLOGIE (ZOALS IN DE RAPPORTAGE OVER 2019 BESCHREVEN)

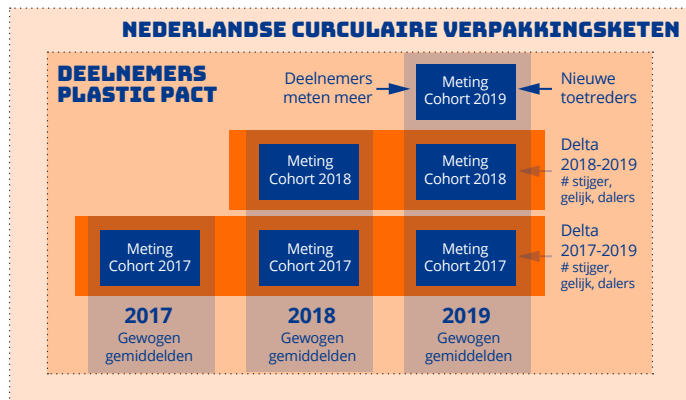
Deze monitoringsrapportage rapporteert over de voortgang van de deelnemende partijen aan het Plastic Pact NL. Echter, zoals afgesproken in het Plastic Pact NL mogen de resultaten niet herleidbaar zijn naar de individuele partijen van het Plastic Pact NL. Om die reden wordt op de meeste doelstellingen/indicatoren gewerkt met een gewogen gemiddelde over de deelnemers. De weegfactor verschilt hiervoor per indicator, afhankelijk van de inhoud. In de praktijk is dit echter vaak de totaal verwerkte of op de markt gebrachte massa plastic verpakkingen (dit verschilt per indicator). De spreidingsgrafieken (histogrammen) geven vervolgens informatie over waar de verschillende partijen zitten met het individueel halen van de doelstellingen.

Ter verduidelijking voor de interpretatie van de histogrammen hebben we hieronder een fictief voorbeeld weergegeven, uitgaande van drie rapporterende bedrijven (bedrijf A rapporteert 21%, bedrijf B rapporteert 22% en bedrijf C rapporteert 95%). De gerapporteerde waardes worden onderverdeeld in een aantal klassen (bijvoorbeeld 0%-10%, 10%-20%, 20%-30% enzovoorts). In de grafiek zijn staven weergegeven waarbij de hoogte van de staaf (y-as) de hoeveelheid bedrijven representeert die in een bepaalde klasse (x-as) valt. In onderstaand voorbeeld is dit weergegeven voor de drie genoemde bedrijven.

In de rapportage hebben we bij de meeste indicatoren deze grafieken voor alle jaren opgenomen. Zo is te zien hoe het aantal bedrijven en de gerapporteerde waardes zich over de tijd ontwikkelen. Feitelijk kunnen de histogrammen worden gezien als een filmpje, waarbij het bovenste histogram de situatie in 2017 weergeeft en het onderste die in het rapportagejaar. Om de ontwikkelingen door de jaren heen te kunnen laten zien, is hiervoor gekozen, omdat in de ontwikkeling van de gewogen gemiddeldes door de jaren heen, een effect kan zitten van nieuwe toetreders tot het Plastic Pact NL. Deze histogrammen voegen daarom waardevolle informatie toe aan de grafieken met de gewogen gemiddelden.

Daarnaast wordt van de groep deelnemers die over alle jaren data hebben aangeleverd gerapporteerd hoeveel er een achteruitgang, stilstand of vooruitgang hebben geboekt over de betreffende doelstelling/indicator.

Figuur 21 Basisprincipes: van metingen naar berekeningen bij toenemende aantal deelnemers en toenemende datadichtheid

De gewogen gemiddelden die worden gerapporteerd in de rapportage zijn enkel bepaald aan de hand van de partijen voor wie een bepaalde doelstelling/indicator berekend kan worden. Dat wil zeggen dat deelnemers waarvoor niet alle benodigde datapunten voor het berekenen van de indicator aanwezig zijn, omdat deze niet van toepassing is of niet beschikbaar is, buiten beschouwing zijn gelaten.

Het gewogen gemiddelde in een bepaald jaar berekenen we voor de per bedrijf berekende indicatoren (over het algemeen gedeeld door) te wegen met de weegfactor en dit te sommeren over alle bedrijven waarvoor data beschikbaar is en te delen door de som van de individuele weegfactoren. Als weegfactor hanteren we. In de praktijk is dat vaak de totaal verwerkte of op de markt gebrachte massa plastic verpakkingen (dit verschilt per indicator). Door deze keuze voor resteert, toevalligerwijs, een eenvoudige berekeningswijze op basis van de geaggregeerde waardes van en, zoals weergegeven in onderstaande formule:

$$Z = \frac{\sum_{i=1}^N w_i \frac{x_i}{y_i}}{\sum_{i=1}^N w_i} = \frac{\sum_{i=1}^N y_i \frac{x_i}{y_i}}{\sum_{i=1}^N y_i} = \frac{\sum_{i=1}^N x_i}{\sum_{i=1}^N y_i}$$

Een fictief rekenvoorbeeld met slechts twee partijen illustreert deze methodiek voor doelstelling 1:

PARTIJ	MASSA RECYCLEBARE PLASTIC VERPAKKINGEN (TON)	MASSA PLASTIC VERPAKKINGEN (TON)	INDICATOR RECYCLEBAARHEID
A	10	20	10/20=50%
B	20	100	20/100=20%
Totaal (gewogen gemiddelde)	10+20=30	20+100=120	30/120=25%
Totaal (ongewogen gemiddelde)			(50%+20%)/2=35%

Voor hoofddoelstelling 2 is deze methodiek niet bruikbaar. Hoofddoelstelling 2 betreft namelijk een relatieve doelstelling. Het gaat om een reductie van 20% ten opzichte van 2017. Bijkomende lastigheid hierbij is dat het gaat om de relatief toegepaste hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal en niet om de absolute hoeveelheid toegepast verpakkingsmateriaal: een daling van de hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal kan komen door een daling van de hoeveelheid verkochte producten. Feitelijk is daarbij

sprake van een dubbel relatieve indicator: deze is zowel relatief ten opzichte van het beginjaar, als relatief ten opzichte van de hoeveelheid geproduceerd product. Daarom gebruiken we een afwijkende indicator. Deze indicator geeft het gewogen gemiddelde (gewogen met de massa producten uit het huidige jaar) weer van de hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal in het huidige jaar gedeeld door de massa producten in het huidige jaar minus de hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal in het referentiejaar (2017) gedeeld door de massa producten in het referentiejaar (2017). Dit delen we dan weer door hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal in het referentiejaar (2017) gedeeld door de massa producten in het referentiejaar (2017) om uit te rekenen wat de percentuele vermindering is. Wiskundig kan dit als volgt worden weergegeven:

$$Z_{2019} = \frac{\sum_{i=1}^N w_i \cdot \left(\frac{\frac{x_{i,2019} - x_{i,2017}}{y_{i,2019} - y_{i,2017}}}{\frac{x_{i,2017}}{y_{i,2017}}} \right)}{\sum_{i=1}^N w_i} = \frac{\sum_{i=1}^N x_{i,2017} \cdot \left(\frac{\frac{x_{i,2019} - x_{i,2017}}{y_{i,2019} - y_{i,2017}}}{\frac{x_{i,2017}}{y_{i,2017}}} \right)}{\sum_{i=1}^N x_{i,2017}}.$$

Waarbij het op de markt gebracht plastic verpakkingsmateriaal in kg bevat door bedrijf in jaar. betreft de massa producten die door bedrijf in jaar op de markt is gebracht. Voor de weegfactor hanteren we (hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal) in 2017. We kiezen hier bewust voor de hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal in 2017 omdat dit het beste een beeld geeft van de totale vermindering van de hoeveelheid plastic ten opzichte van 2017.

Ook hier gebruiken we een fictief rekenvoorbeeld met slechts twee partijen om de methodiek weer te geven:

PARTIJ	MASSA PLASTIC VERPAKKINGS-MATERIAAL 2017	MASSA PRODUCTEN 2017	MASSA PLASTIC VERPAKKINGS-MATERIAAL 2019	MASSA PRODUCTEN 2019	PLASTIC VERPAKKING/ PRODUCT 2017	PLASTIC VERPAKKING/ PRODUCT 2019	INDICATOR VERANDERING PLASTIC VERPAKKINGS-MATERIAAL
A	10	100	8	80	10/100=0,1	8/80=0,1	(0,1 - 0,1)/0,1 = 0%
B	30	200	30	300	30/200=0,15	30/300=0,1	(0,1 - 0,15)/0,15 = -33,3%
Totaal (gewogen gemiddelde)							(0% x 10 + -33,3% x 30) / (10+30) = -25%
Totaal (ongewogen gemiddelde)							(0% + -33,3%) / 2 = 16,7%

Omdat het aantal deelnemers dat rapporteert in het Plastic Pact NL groeit, voegen we een aanvullende berekening toe (zodat het aantal deelnemers waarover deze indicator kan worden bepaald ook toeneemt). Dit noemen we de jaar-op-jaar berekening. We berekenen hierbij voor alle partijen waarbij data over 2019 en 2020 beschikbaar is de reductie die van 2019 op 2020 wordt gerealiseerd. Deze 'jaar-op-jaar' reductie 'tellen we op' bij de reductie die we t/m 2019 hebben kunnen vaststellen op basis van partijen die over 2017 t/m 2019 hebben gerapporteerd. We spreken hier over optellen terwijl feitelijk sprake is van een iets complexere berekening: we rekenen de hoeveelheid plastic na de reductie van 2017 t/m 2019 uit en vermenigvuldigen dit met de reductie van 2019 op 2020. Dit is de meest zuivere methode.

Met deze berekening is het mogelijk de ontwikkeling van de indicator te volgen op basis van een groeiend aantal respondenten. Hieronder is een rekenvoorbeeld weergegeven:

PERIODE	AANTAL DEELNEMERS WAARVOOR REDUCTIE KAN WORDEN BEREKEND	REDUCTIE
2017-2019	8	3%
2019-2020	20	5%
2017-2020	6	6%
Jaar-op-jaar berekening 2017-2020	Op basis van 8 deelnemers voor 2017-2019 in combinatie met 20 deelnemers voor 2019-2020	$100\% - (100\% - 3\%) * (100\% - 5\%) = 7,85\%$

Voor wat betreft het ongewogen gemiddelde hanteren we het volgende uitgangspunt:

$$Q = \frac{\sum_{i=1}^N \frac{x_i}{y_i}}{N}.$$

Hierbij tellen we alle per bedrijf berekende indicatoren (x_i gedeeld door y_i) bij elkaar op en delen we door het aantal partijen waarvoor deze indicator kan worden berekend (N). Ook hier is deze methode voor hoofddoelstelling 2 niet bruikbaar. Daarom hanteren we daar de formule:

$$Q_{2019} = \frac{\sum_{i=1}^N \left(\frac{\frac{x_{i,2019}}{y_{i,2019}} - \frac{x_{i,2017}}{y_{i,2017}}}{\frac{x_{i,2017}}{y_{i,2017}}} \right)}{N}.$$

COLOFON

Voor meer informatie over het Plastic Pact NL en deze rapportage kunt u terecht op de website www.meermetminderplastic.nl.

© Berenschot & Arcadis 2022

Dit is een uitgave van het consortium Berenschot en Arcadis in opdracht van de stuurgroep van het Plastic Pact NL.

Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding: Berenschot & Arcadis, de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

